№ 192 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאַגעבלאַט

צוואנציגסטער יאהרגאנג | 18 Sierpnia 1927 r. | דאָנערשטאָג, כ' מנחם אב תרפ"ז | רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען: פון רעדאקציע 75, פון אדמיניסטראציע 47

געעפענט די יודישע רעכט-שוץ-קאנפערענץ.

מאססען-אבלאוועס אויף יודען אין אונגארן.

געעפענט די קאנפערענץ צו שיצען די רעכט פון יודישע מינדערהייטען.

ציריך, 17. אויגוסט (טעלעגר. דורך יט"א) צו דער קאנפערענץ פאר רעכט פון די יידישע מינדערהייטען, וועלכע איז צוגעפאסט געוואָרען דורך די יידישע דעלעגאציעס אין פאריז און די פארשטעהער פון יודישען קאנגרעס אין אמעריקא, זענען שוין אנגעקומען איבער 60 דעלעגאטען, און 10 עקספערטען פון אייראפעאישע לענדער.

צווישען די איינגעלאדענע פון קאנגרעס געפינען זיך די יודישע פעלקערבונד-ליגעס פון ארץ ישראל, בולגאריען, עסטלאנד, טשעכאסלאוואקיען און לימא. א חוץ די דעלעגאטען פון פוילען, רומעניען, פראנקרייך, דייטשלאנד, ליטא און לעטלאנד איז אויך שוין אהער אנגעקומען די אמעריקאנער דעלעגאציע, וואס בעשטעהט פון 15 פערזאן. צווישען די איינגעלאדענע אין קאנגרעס געפינען זיך פאלגענדע אנגעזעהענע יודישע פערזענליכקייטען: נחום סאקאלאוו, דר. סטעפאן ווייז (אמעריקא), פראפ. דינבורג, לעאו מאצקין, הרב דר. חיות, אוסישקין, דעפ. י. גרינבוים, דעפ. פארבשטיין, דעפ. דר. טהאָן, דעפ. דר. דייוויד, סענ. דר. רינגעל, דר. שאפער, נאמבערג, לאצקי-בערטאלדי, הלל זלאטאפאלסקי און אנד.

אויך דער רעדאקטאר יוליאן מאק, וואס קומט צום קאנגרעס, אבער ער וועט נישט בעווייזען צו זיין אנוועזענד אויף דער ערעפענונג.

דער פראגראם פון קאנגרעס איז פאלגענדער:

רעפעראטען — נחום סאקאלאוו. רעפעראט פון פראפ. דובנאוו וועגען די אלטע און נייע פארמען פון קאמף פאר דער יידישער עמאנציפאציע.

רעפעראט פון לעאו מאצקין א. ד. ט. וואס פאר מיטלען קענען אויסגענוצט ווערען די יודישע רעכט, וועלכע זיינען פערזיכערט געווארען אין די שלום-טראקטאטען.

דר. סטעפאן ווייז פון אמעריקא וועט רעפערירען וועגען דער נויטווענדיגקייט צו פיהרען א מעטאדע פאר די יודישע רעכט אין אינטערנאציאנאלען מאסשטאב.

דר. אפשטיין און פראפ. ווייצמאן וועלען רעפערירען א. ד. ט. דער פעלקער-בונד און די יודישע מינדערהייטס רעכט.

אויף דער טעמע די בעציהונגען צווישען די יודישע און די אינטערנאציאנאלע ארגאניזאציעס וועט רעפערירען רעב דר. מארגולים.

צום קאנגרעס זענען אנגעקומען א גרעסערע צאהל קארעספאנדענטען פון פערשיעדענע אויסלענדישע צייטונגען.

גענעראל זאַגורסקי איז נאך אלץ ווי איז וואסער אריין.

ווארשא, 17 אויגוסט (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) נעכטען האט זיך אין שטאט פערשפרייט א קלאנג, אז עס איז פעסטגעשטעלט געווארען דאס ארט, וואו עס האט זיך בעהאלטען דער אנטלאפענער גענעראל זאגורסקי. אין צוזאמענהאנג מיט דעם דאזיגען קלאנג, האט דער פאדפולקאווניק פיאנטקאווסקי, וועלכער פיהרט די אויספארשונג פון דער מעשה זאגורסקי ערקלערט פאר'ן פארשטעהער פון „לאדזער טאגעבלאט", אז די דאזיגע קלאנגען זענען נישט אמת און לעת עתה וויסט מען נאך אלץ נישט, וואו דער אנטלאפענער גענעראל זאגורסקי געפינט זיך.

„פאסטא" וועט האבען צו זינגען און צו זאגען מען ריכט זיך אויף זעהר סענסאציאנעלע רעוועלאציעס.

ווארשא: 17. אויגוסט. (טעלעפאניש דורך אונזער ספעצ. קארעספאנדענט) אין די נאהענטסטע טעג וועט דער טעאטער פאר שוץ פון די טעלעפאן-אבאנענטען ארויסטרעטען מיט א רייע סענסאציאנעלע רעוועלאציעס וועגען די „ליטשניקעס". מ'האפט, אז א דאנק די דאזיגע רעוועלאציעס וועלען די ליטשניקעס אפגעשאפט ווערען.

גרויסע אבלאוועס אויף יודען אין אונגארן.

שולען און בתי-מדרשים ווערען ארומגערינגעלט מיט פאליציי. 391 יודען ווערען אהן שום טענות ומענות ארויסגעשיקט פון לאנד.

בודאפעסט, 17. אויגוסט (טעלעגר. דורך יט"א). אין גאנץ אונגארן קומען פאר גרויסע אבלאוועס צווישען דער פרידליכער יודישער בעפעלקערונג.

די זשאנדארמעריע און פאליציי רינגלען ארום יודישע שולען און בתי-מדרשים און פיהרען דארט דורך שטרענגע עווידענס. זיי ערקלערען, אז זיי זוכען כלומרשט אויסלענדישע יודען, וועלכע זאלען זיך האלטען דארט אומלעגאל.

בעת די רעוויזיעס זענען ארעסטירט געוואָרען 391 יודען, וועלכע עס דראהט די סכנה ארויסגעשיקט צו ווערען פון לאנד.

צווישען די דאזיגע כלומרשטע אויסלענדער געפינען זיך אזעלכע יודען, וואס וואוינען שוין איבער 30 יאהר אין אונגארן און זיי האבען דארט זייערע געשעפטען און אנגעזעהענע פאמיליעס. די דאזיגע יודען דראהט א פאלקאמע פערניכטונג און אונטערגאנג.

די ארעסטען האבען ארויסגערופען א געוואלדיגע פערביטערונג צווישען דער יודישער בעפעלקערונג. די ליבעראלע פרעסע בעצייכענט די לעצטע ארעסטען אלס אן אנטיסעמיטישען קאנצעפט.

א גרויסע דעפוטאציע האט אינטערווענירט ביי דער רעגירונג, פאדערנדיג אפצושטעלען תיכף די רעוויזיעס און ארעסטען צווישען דער יודישער בעפעלקערונג.

געשאפען א צייטווייליגע ציוניסטישע עקזעקוטיווע אין ארץ-ישראל.

ירושלים, 17. אויגוסט (טעלעגר. דורך יט"א). צוליב דעם, וואס אלע מיטגלידער פון ציוניסטישען עקזעקוטיווע פאהרען איצט קיין באזעל צום ציוניסטישען קאנגרעס, איז געשאפען געווארען א פראוויזארישער עקזעקוטיוו פון 3 פערזאן.

—o—

אפקלאנגען פון דער בעריהמטער אפערע מיט'ן קאמוניסט לעשטשינסקי.

ווארשא, 17 אויגוסט (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) נעכטען איז אין ווארשא פארגעקומען דער פראצעס פון פאליציאנט מאטושאק, וועלכער האט אין זיין צייט אפגעפיהרט דעם בעוואוסטען קאמוניסט לעשטשינסקי צום אויספארשונגס-ריכטער און דארט איז ער נעלם געווארען. דער אויספארשונגס-ריכטער שטראנסקי איז שוין פאר דער דאזיגער מעשה פער'משפט געווארען אויף א יאהר תפיסה. נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס פון פאליציאנט מאטושאק. דער אנגעקלאגטער האט ערקלערט, אז ער איז נישט שולדיג, ווייל ער האט דעם ארעסטירטען קאמוניסט נאר בעדארפט צושטעלען צום אויספארשונגס-ריכטער, דאס האט ער געטון און פאר'ן ווייטערן איז ער נישט פעראנטווארטליך. דאס געריכט האט איהם פערמשפט אויף 3 חדשים תפיסה.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 58 יאהר, מיין ליבע און נישט-פערגעסענע פרוי, אונזער טייערע מוטער, שוויגער-מוטער, טאכטער, שוועסטער, גרויסמוטער און טאנטע

נ"ע יהודית בת ר' בער נ"י ענגעל

(פון דערה'ים ליבערמאן).

די לויה קומט פאר היינט דאנערשטאג, כ' מנחם אב תרפ"ז, 12 א זייגער מיטאג פון טרויער-הויז, ברזשעזשינער 14, וועגען האט עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

דער מארגענדיגער פרייטאג-נומער — פון — „לאדזער טאגעבלאט"

הער ערשיינען אין א גרעסערן פארמאט און ברענגען א גאנצע רייה ארטיקלען און פעליעטאנען פון די בעסטע שריפטשטעלער

אנאנסען ווערען אנגענומען היינט א גאנצען טאג.

Dr. A. Mazur
נארוטאוויטשא 44, טעל. 22-44
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר אויערן, נאז און האלז-קראנק. ווי אויך שטום און שפראך-שטערונגען.
נעמט אן פון 12—1 פארמ. און פון 6.30 ביז 8 אוו.

צאהן-ארצט
Jakób Karmazyn
פאלודניאווא 2
צוריקגעקעהרט.

צאהן-ארצט מ. כוואט
צוריקגעקעהרט.
פיעטריקאווער 55 — טעל. 27-76.

Dr. med. St. KLUKOW
צוריקגעקעהרט
זיעלאנא 9 Zielona

Dr Prybulski
צוריקגעקעהרט
זאוואדזקא 1 — טעלעפאן 25-38
וענערישע האר און הויט-קראנקהייטען, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל) און רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 דאמען אוו. און 4—8; פון 4—5.

רעסטאראן „מעטראפאל"
מאניושקי 1, טעל. 11-04, טעל. 11-04
גיט ארויס טעגליך פון 7 א זייגער ביז 11 אוונד. אוונדברויט פון 3 גענגע
2 זל.
טעגליך ארטיסטישע אויפטריטען און דאנסינג

Dr. med. Feldman
פרויען-ארצט און אקושער
נעמט אן פון 6½—3½
Cegielniana 46, tel. 32-88.

וואוינונגען צו פערמיטען
2 שטובען מיט קוך אויך 1 שטוב מיט קוך מיט אלע בעקוועמליכקייטען, באזארנא 7, צו ערפאהרען פאלודניאווא 12, ביי שטיינשניידער, טעל. 30-96, פון 4 ביז 6 נאכמיטאג.

Dr. med. Braun
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און וענערישע קראנקהייטען און מענער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
צוריקגעקעהרט
23 פאלודניאווא 23
טעל. 40-26
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אוונד.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפ. 27-81
ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.
נעהמט אויך אן אין לעטשניצא זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכמ.
1016

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, — טעל. 41-32
איז צוריקגעקעהרט.
ספעציאליסט פאר הויט, פענערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונד.

Dr. H. Wołkowyski
צוריקגעקעהרט
ואכאדניא 73 (צעגעלניאנא 19) טעל. 19-94
ספעציאל-ארצט פאר הויט און וענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 9—10 פריה און פון 5—8 אוו.
פרויען פון 4—5 ספעציעל הארמאָנ-צימער.

Gimnazjum Męskie
z prawami Gimnazjów Państwowych
L. Szakina, w Łodzi, Piotrkowska 18
די קאנצעלאריע פון גימנאזיום איז אפען יעדען טאג אויסער דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג פון 11—1.

Dr. med. M. Maślanka
גייסטיגע און נערווען-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 120 — טעל. 47-72
צוריקגעקעהרט.

גרויסע ערדציטערניש אין טורקעסטאן!

1500 הייזער פערניכטעט און 3500 — בעשעדיגט

אונטערגעשריבען דעם דייטש־פראנצויזישען האנדעלס־טראקטאט.

מורא'דיגע ערד־ציטערניש אין טורקעסטאן.

ריגא, 17 אויגוסט (אטע) אין דרום־טורקעסטאן איז נעכטען פארגעקומען א גרויסע ערד־ציטערניש, וואס האט געדויערט א גאנצען טאג. עס זיינען פאר־צייכענט געווארען 130 אונטער־ערדישע קלאפ. אין דער שטאט קאמאנגאן זיינען חרוב געווארען 500 הייזער. עס זיינען געווען ביז 40 מענשליכע קרבנות. פער־וואונדעטע זיינען דא 80. די היזיקות בעטרעפען איבער א מיליאן גאלד־רובל.

מאסקווע, 17 אויגוסט (פאט) די ערד־ציטערניש אין טורקעסטאן האט נאך נישט אויפגעהערט. 1500 הייזער זיינען גענצליך חרוב געווארען און 3400 זיינען געווארען בעשעדיגט.

אונטערגעשריבען דעם פראנצויזיש־דייטשען האנדעלס־טראקטאט.

פאריז, 17 אויגוסט (א.ה.) היינט איז דא אונטערגעשריבען געווארען דער פראוויזארישער האנדעלס־אבמאכונג צווישען פראנקרייך און דייטשלאנד. דער אפמאך וועט לויט עתה זיין גילטיג ביז דעם 1. אפריל פון יאהר 1924. יעדער פון די צדדים קען איהם אבער פריהער קינדיגען מיט א טערמין פון 3 חדשים.

פעטיציע צום פרעזידענט וועגען צונויפרופען דעם סיים וועט בקרוב אריינגעטראגען ווערען.

ווארשא, 17 אויגוסט (טעלעפאניש פון אונזער ספעצ. קארעספאנדענט). היינט איז צוריקגעקומען פון זיין אורלויב דער סיים־מארשאלעק ראטאי און אי־בערגענומען זיין אמט. אין א געשפרעך, וואס אייער קארעספאנדענט האט געהאט מי'ן סיים־מארשאלעק, האט דער לעצטער ערקלערט, אז אין די נאהענטסטע טעג וועט דערלאנגט ווערען די פעטיציע צום פרעזידענט וועגען צונויפרופען די אוי־סערגעוועהנליכע סיים־סעסיע.

אויף דער פעטיציע זיינען ביז־איצט פארהאן אן ערך פון 150 אונטערשריפ־טען. כאראקטעריסטיש איז דאס, וואס די רעפּרעזענטאנטען פון די רעכטע פארטייען און פון „פיאסט" האבען געגעבען א מינימאלע צאהל אונטערשריפטען.

דער קאמף מיט דער כאלערא אין מינסקער קאנט.

מינסק, 17 אויגוסט (א.ה.) דער פאלקס־קאמיסאריאט פאר געזונדהייטס־ענינים האט ארגאניזירט א לופט־קאמוניקאציע איבערצופיהרען טראנספארטען מיט שפייז און מעדיקאמענטען אין די געגענדען, וואו עס הערשט איצט די כאלערא. די דער רעטונגס־אקציע פיהרט אן דער סאוויעטישער רויטער קרייץ.

די זעלנער פון דער סאוויעטישער גרעניץ־וואך טארען זיך נישט קאמוניקי־רען מיט די בעפעלקערונג פון די דערפער, וואס זיינען בעדראהט פון דער כאלערא. די סאוויעטען־מאכט וויל אזוי ארום פערהיטען די רויטע ארמעע פון דער געפעהר־ליכער עפידעמיע.

טיילען פון א טויטען קערפער אין א פאסט־פאקעט פון אמעריקא.

ווארשא (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אויף דער צענטראל־פאסט אין ווארשא איז נעכטען אנגעקומען אן אויסטערלישער פאסט־פאקעט, וואס האט צוגעצויגען די אויפמערקזאמקייט פון די פאסט־בעאמטע. מען האט דעם פא־קעט געעפענט און דא האט מען צו אלעמענס איבערראשונג דערזעהן, אז אין'ם פאקעט געפינען זיך טיילען פון א טויטען קערפער. דערנעבען האט זיך אויך גע־פונען א צושריפט, אז די טיילען פונ'ם קערפער זיינען פון א געוויסער מאריא אלעשינסקי. דעם 14. פאריגען חודש איז דער פאקעט ארויסגעשיקט געווארען פון אמעריקא קיין זאקראטשים אויף דער אדרעס פון א געוויסען פראנטישעק סטא־שעווסקי.

לאדזער סוחרים בעמיהען זיך, אז די פעראָרדנונג וועגען אימפארט זאל געענדערט ווערען.

(ע) די לאדזער אימפארטערען האבען זיך געווענדעט צו זייערע דעלעגאטען אין דער אימפארט קאמיסיע, זיך בע־מיהען, אז דאס האנדעלס־מיניסטעריום זאל ענדערען די פעראָרדנונג, לויט וועל־כע אימפארטירטע סחורות פון וויען, וואס ווייזען זיך ארויס אלס דייטשע סחורות, ווערען קאנפיסקירט.

די אימפארטערען מאטיווירען זייער שטעלונג דערמיט, וואס ס'איז זייער אוג־מעגליך צו וויסען צי די איינגעקויפטע סחורות אין וויען זיינען טאקע וויענער סחורות אדער נישט.

שווינדלער מיט געפעלשטע לעגיטי־מאציעס פון דער פינאנץ־קאמער.

(ע) אין די לעצטע טעג האבען זיך צו א ריהע לאדזשער פירמעס געשטעלט פער־זאנען מיט געפעלשטע לעגיטימאציעס פון דער פינאנץ־קאמער, פארשלאגענדיג די דערמאנטע פירמעס פאר א גרעסערע פערגינסטיגונג אויסצוארבייטען קלענערע שטייערען פון הכנסה און אומזאץ.

פאליציי איז אויף די שפורען פון די שווינדלער.

גרויסע בעשטעלונגען אין די טעקסטיל־פאבריקען

פון דער לאדזער סביבה.

(ע) אין די לעצטע טעג האבען די טעקסטיל־פאבריקען אין די שטעדט פון דער לאדזער סביבה בעקומען גרעסערע בעשטעלונגען, וואס וועט זיי ערלויבען אויף איניגע חדשים צו לאזען אין גאנג די פאבריקען.

בעזונדערס גרויסע בעשטעלונגען האבען בעקומען די פעטריקאווער מאנופאק־טור און די בעלכאטאווער פאבריקען.

פרייטאג ווערט ארויסגעטראגען דער אורטייל איבער סאקא און וואנזעטי.

לאנדאן, 17 אויגוסט (אטע) דאס העכסטע געריכט אין באסטאן האט בעשלאסען פרייטאג ארויסצוטראגען דעם ענדגילטיגען אורטייל איבער סאקא און וואנזעטי.

די דירעקציע פון דער ניו־יארקער פאליציי האט ארויסגעגעבען א קאמוני־קאט, אז זינט פיל רעגירונגס־בעאמטע און פריוואטע פערזאנען האבען בעקומען אנאנימע בריוו, אין וועלכע מען דראהט זיי מיט טויט, אין פאל ווען עס וועט אויסגעפיהרט ווערען די עקזעקוציע איבער סאקא און וואנזעטי. די מחברים פון די בריוו ווארנען אויך די באהן־דירעקציע, אז אין פאל ווען די צוויי אנארכיסטען וועלען געהן אויף דער עלעקטרישער שטוהל וועלען זיי פערניכטען די באהן־ליניעס און די בריקען וועלען ווערען אויפגעריסען.

די מאסקווער און לענינגראדער קאמוניסטישע ארגאניזאציעס ווארענען טראצקי'ן און זינאוויעוו'ן.

מאסקווע. (י.ט.א.) אין מאסקווע און לענינגראד זיינען אבגעהאלטען גע־ווארען גרויסע פערזאמלונגען פון דער פארטיי־אקטיוו פון דער מאסקווער און לענינגראדער קאמוניסטישע ארגאניזא־ציעס. אויסהערענדיג א בעריכט וועגען דעם פלענום פון דעם צע־קא און צע־קא־קא (צענטראלע קאנטראל־קאמיסיע) האבען ביידע פערזאמלונגען אין נאמען פון זייערע ארגאניזאציעס אנגענומען רעזאלוציעס וועגען אלע פראגען, וואס זיינען בעהאנדעלט געווא־רען אויף דעם פלענום, צווישען אנדע־רע אויך וועגען דער אפאזיציע.

די רעזאלוציע וועגען טראצקי'ן און זינאוויעוו'ן איז צוזאמענגעשטעלט אין זעהר שארפע ווערטער. דער „אקטיוו" איז מסכים מיט דעם צע־קא, אז די „מילדערונג" פון דער אפאזיציע איז נישט גענוגענד, אז זי איז צוזאמענגעשטעלט צווייזיניג און לאזט איבער ביי דער אפאזיציע א שטאנד אין בוזעם אנצופא־לען אויף דער פארטיי. דער אקטיוו האט גוט געהייסען דעם שטרענגען פער־ווארף, וואס עס איז געגעבען געווארען טראצקי'ן און זינאוויעוו'ן און בעטראכט דעם פערווארף אלס די לעצטע ווארנונג.

„די מאסקווער ארגאניזאציע — ווערט בעזאגט אין דער רעזאלוציע — וועט אהן רחמנות ארויסווארפען פון דער פארטיי דעם גאנצען מיסט, אלע עלע־מענטען פון אפאזיציאנערער צופיליקייט און וועט ארויסווארפען פון די פארטיי־רייהען אלע אפאזיציאנערען, וואס וועל־לען פארזעצען זייער אפאזיציאנערע ארבייט. דער אקטיוו רופט אלע מיטגלי־דער פון דער פארטיי צו געבען א שאר־פען ווידערשטאנד דער אפאזיציע און זעהען אין גאנצען צו איזאלירען די אפאזיציאנערען סיי אין דער פארטיי גופא סיי אין גאנצען ארבייטער־קלאס".

די רעזאלוציע פון דעם לענינגראדער פארטיי־אקטיוו איז אויך צוזאמענגע־שטעלט אין זעלביגען זין, תוך אין א בעדייטענד ווייכערער פארם.

מ'קען דאס זאגן

נישט אהן שטאלץ.

אז די בעסטע גומע

איז „בערסאן"

א „שטרייק" פון פאליציי צוליב נאקעטע מיידעלשע קני.

אין אמעריקאנער „טאג" ליענען מיר. דער צויבער פון א שעהן מאדעליר־טער מיידעלשער קני האט מעהר מאכט איבער דער פאליציי פון ניו־יארק, אמדער דער בעפעהל פונ'ם פאליציי־שעף. אדער אפשר זיינען די פשוט'ע פאליציי־לייט גרעסערע עסטעטיקער ווי זייער שעף? ווי די מעשה זאל נישט זיין — דער פאקט בלייבט, אז די פא־ליציאנטען האבען נישט געוואלט פאל־גען דעם בעפעהל פון זייער „שעף" צו בעשטראפען די מיידלעך, וואס קאטשען ארונטער זייערע זאקען און צעשטעלקען זייערע נאקעטע קני.

די מיידלעך טענה'ן, אז צו צווינגען זיי צו טראגען די לאנגע זאקען ביז אריבער די קני אין אזעלכע היצען איז פשוט ברוטאל — בפרט ווען זיי זיינען אויף וואקאציע, וואו דער עיקר איז דאך צו לאזען זיך וואוילגעהן און גע־ניסען...

די פאליציאנטען ווידער, טענה'ן גאר־נישט, נאר זיי זאגען זיך פשוט אב פון דורכפיהרען אט דעם „ברוטאלען בע־פעהל פון זייער „שעף". דער „שעף" אבער זאגט, אז אויב זיינע פאליציאנ־טען פאלגען איהם נישט, וועט ער זעהן אז די מיידעלעשער זאלען צווינגען די מיידלעך צו פערדעקען די קני.

א מערקווירדיגער גאסט אין יודישען טעאטער אין ווארשא.

ווארשא, (טעלעפאניש).

אויף דער זונטאג'דיגער פארשטעלונג פון קאבארי'נ'ס פיעסע „צוריק צו זיין פאלק" אין קאמינסקי'ס טעאטער, מיט יאזעף קעסלער אין דער הויפט־ראלע, איז געווען א צושויער, וועלכער האט מיט זיין בעווייזען זיך אין יודישען טע־אטער ארויסגערופען גרויס וואונדער ביי אלע, וואס קענען איהם. דאס איז איינער פון די בעקאנטסטע פוילישע שריפטשטעלער אין ווארשא, וועלכער איז אבער גלייכצייטיג אויך איינער פון די בעקאנטסטע משומדים להכעיס. ער האט שוין נישט איינמאל געלאזט הערען זיך מיט ארטיקלען וועגען יודען און יודישער עסק, וועלכע זע־נען געווען פול מיט גיפט און גאל געגען יודישען פאלק. ער איז איינער פון יע־נע משומדים. וואס בעריהמען זיך בסרה מיט זייער שמד ווי מיט א [illegible], אין דער דאזיגער משומד האט פלוצלונג געפונען פאר נויטיג צו פערברענגען א גאנצען אווענד אין יודישען טעאטער און דערצו נאך אויף א פיעסע, וועלכע איז ספעציעל געווידמעט געגען די פוח־רגים און קאריעריסטען, וואס ענטלוי־פען פון זייער פאלק און וועלכע ווערען דארט פארגעשטעלט אין זייערע נאקעטע עלענדקייט. און מען האט געדארפט זעהן, מיט וויפיל כוונה און פרעון דער משומד מיט זייער משך ווי מיט א [illegible], אין צוזאמען מיט'ן גאנצען עולם אפלא־דירט אין יענע שטעלען, וואו עס רעדט זיך וועגען דער גרויסקייט פון יודישען פאלק און דער מעלטיגקייט פון יודי־שען גייסט. די יעניגע פון עולם, וועל־כע קענען איהם, האבען געקוקט אין גוונאפטס: וואס זאל דאס בעדייטען?

ווער האט געכאפט דעם גע־ווינס אויף דער לאטעריע?

ז־טער טאג פון דער ציהונג.

25000 זל. נר' 68044.

15000 זל. נר' 151.

10000 זל. נר' 80722 102981.

5000 זל. נר' 21089 81551 69597

74846 87141.

3000 זל. נר' 41183.

2000 זל. נר' 45856 49252 66296,

1000 זל. נר' 10665 16348 20088

33064 42793 50810 69227 80997.

600 זל. נר' 33329 37548 40504

42182 43385 48887 54589 86170

87224 88402.

פערבאטען נאכט־ארבייט אין בעקערייען:

ווארשא, (טעלעפאניש פון א נזער קארעספאנדענט).

אין די נאהענטסטע טעג וועט איז „דז. אוסטאוו" פערעפענטליכט ווערען א פער־ארדנונג, וואס פערווערט צו באקען ביי נאכט.

דער פערבאט איז גילטיג פאר אלע פערזאנען וואס נעהמען אנטייל ביים באקען, אי־נאבהענגיג פון דעם, צי דאס זיינען אר־בייטס־געבער צי אנגעשטעלטע.

אונטער'ן בעגריף נאכט־ארבייט פער־שטעהט מען די ארבייט צווישען 9 אין אווענד און 5 פריה. און אין אנשטאלטען וואו מען ארבייט אויף צוויי „זמיאנעס" — צווישען 9 אווענד און 4 פריה. אדער צווישען 10 און 5, אבהענגיג פון דעם. ווי עס איז אבגעשמועסט צווישען דעם ארבייטס־געבער און די ארבייטער.

דער מיניסטער פון ארבייט און געזונט־שאפטליכער שוץ האט דאס רעכט צו ער־לויבען די נאכט־ארבייט אויסנאהמסווייז אין פאלען פון מלוכה־באשטעלונגען און ביים צוגרייטען געבעקס אויף יום־טו־בים. אויך קען ער ערלויבען צו פערלענגע־רען די ארבייטס־צייט אין פאלען, ווען עס איז דא א סך ארבייט, אבער נישט מעהר ווי אויף 4 שעה אין טאג לויט אדער 120 שעה אין חודש.

אויך איז די נאכט־ארבייט ערלויבט בשעת עלעמענטארע אומגליקען און פאר פאלען, ווען עס דראהט ביי טאג־ארבייט א געפאהר די ארבייטער אדער דער אינ־האלטונג פון דער בעקעריי. אין אזעלכע פאלען מוז דער ארבייטס־געבער באלד מעלדען דעם ארבייטס־אינספעקטאר, וועלכען ער פארלאנגט, וואס צווינגט אייגענטליך צו נאכט־ארבייטען.

בעשלוסען פון אלפוילישען צוזאמענפאהר

פון לאקאטארען און סובלאקאטארען.

ווארשא, (טעלעפאניש).

ווי מיר האבען שוין מודיע געווען איז דעם 14־טען און 15־טען ה. ח. פארגעקומען אין פוילען א צוזאמענ־פאהר פון די לאקאטארען און סובלא־קאטארען־פעראיינען אין פוילען. אין דעם צוזאמענפאהר האבען אנטיילגענו־מען 50 דעלעגאטען פון אלע געגענדער שטעדט, עס זיינען ארויסגעשיקט גע־ווארען טעלעגראמען צום מלוכה־פרע־זידענט, מארשאל פילסודסקי, סיים און סענאט מארשאלקעס.

דער צוזאמענפאהר האט בעשלאסען, אז די אלע ביזארצטיגע צענטראלע לא־קאטארען־ארגאניזאציעס ווערען בטל. דאגעגען איז געשאפען געווארען אן איינ־הייטליכע צענטראלע ארגאניזאציע אונ־טער'ן נאמען: „פעראיינינגונג פון לאקא־טארען און סובלאקאטארען־פעראיינען אין פוילען", מיט'ן זיץ אין ווארשא. די דאזיגע ארגאניזאציע נעהמט איבער אלע אקטען און ארכיוון פון דאס פערבאנד.

בראש פון דער ארגאניזאציע שטעהט א הויפטפערוואלטונג, דערצעהלענדיג 3 מיט־גלידער פון ווארשא און 8 פון דער פראווינץ. פון ווארשא זיינען אין דער פערוואלטונג געוועהלט געווארען: ראטאס. ב. ח. ראזענטאל, פ. לאווקאוויטש און מ. קושינסקי, פון לאדז — דר. מיט־זשינסקי און קארנאצקי, פון משעני־סמאלאוו — ה. פאגעלבוים, דאן צו איי־נעם פון פוילען קראקא, בירנאשקי, לעמ־בערג און פאביאניץ.

דער צוזאמענפאהר האט צווישען אנ־דערע אנגענומען זעהר וויכטיגע בעשלו־סען, וועגען דער נאוועליזאציע פון לא־קאטארען־שוץ־געזעץ, בויען נייע וואוי־נונגען פאר די ארבייטענדע מאסען, ווי אויך א ריהע פאסטולאטען, וועלכע שטרעבען צו פערלייכטערען דעם איצטי־גען דירות־מאנגעל.

א צוזאמענפאהר פון דער ציוניסט. יוגענד אין לאדז.

די ציוניסטישע יוגענד־ארגאניזאציע „ירדניה" רופט איין די נאהענטסטע טעג צונויף א צוזאמענפאהר פון אלע „ירדניה" פעראיינען אין פוילען אין איינגעם לאקאל באלוטשאווא 36. דער צוזאמענ־פאהר וועט דויערען דריי טעג פון דעם 26 ביז דעם 29 ד. ח.

אין צוזאמענפאהר וועלען זיך בעטייליגען די פראמינענטסטע פיהרער פון דער ציוניסטישער יוגענד־בעוועגונג אין פוי־לען ווי אויך א סך איינגעלאדענע געסט.

די טאג־אָרדנונג פון צוזאמענפאהר זעהט פאר א ריהע רעפעראטען, וועלכע נעמען ארום די וויכטיגסטע פראגען פון דער ציוניסטישער יוגענד־בעוועגונג ביים היינטיגען טאג.

דאס איז דער ערשטער גרויסער ציו־ניסטישער יוגענד צוזאמענפאהר אין אונזער שטאדט.

פארשטעהער פון דער יאפאנישער געזאנדשאפט

קניפען אן בעציהונגען מיט דער לאדזער אינדוסטריע.

(ע) אין די נאהענטסטע טעג וועט קו־מען אין לאדז דער אנגעקומענער פון יאפא־נישען שארזשע ד'אפער און איניגע האנ־דעלס פארשטעהער פון ווארשא, כדי זיך צו אינפארמירען וועגען די פארהעלט־נישען פון לאדזער טעקסטיל מארק און וועגען א מעגליכקייט פון פערשטארקען די נא־טירליכע און ווירטשאפטליכע בעציהונגען.

די פארשטעהער פון דער יאפאנישער רע־גירונג וועלען דא בעזוכען א ריהע פאב־ריקען און אבהאלטען קאנפערענצען מיט די היגע אינדוסטריעלער.

אומזיסט קען מען דערלעקען די טאבע־לע פון די געווינסטען פון דער איצטיגער 5־טער קלאס 15־טער מלוכה־לאטעריע טעגליך אהן הפסקה פון 8 פריה ביז 7 אוו. אין דער בעריהמטער גליקליכער גרעסטער און עלטסטער קאלעקטור, עקז. סט. פון 1835

E.Lichtenstein i S-ka Warszawa

אין דער צענטראלע פון דער קאלעקטור

Marszałkowska 146

אדער אין די אבטיילונגען פון דער קאלעקטור

Bielańska 3, Kr. Przedm. 37, Królewska 43, Królewska 39, Nalewki 42

ŁÓDŹ, Piotrkowska 72 gm. Grand-Hotelu

WILNO, Wielka 44, tel. 425.

לאסען צו דער 5־טער קלאס קען מען נאך ביי אונז שוין בעקומען. די ציהונג דויערט ביז'ן 16־טען סעפטעמבער ד.י. איינשליס־ליך. מיר צאהלען אוים געווינסען, קויפ'ס און מיר טוישען אוים אויף נייע לאסען.

עס איז אויך צו בעקומען לאסען צו דער 1־טער קלאס 16־טער מלוכה־לאטעריע. צוליב דער גרויסער פאַרלאנג פון מעגליכקייט אז עס זאל אויספעהלען, בעטען מיר מען זאל שנעלער צו קויפען ביי אונז לאסען.

פרייזען פון די לאסען:

1/4 לאס 10 זל. 1/2 לאס 20 זל.

1/1 לאס 40 זל.

די פראווינצער קענען איינצאהלען דעם בע־טראג פאר די לאסען אויף אונזער קאנטא אין פ. ק. א.

פאר ווארשא 9,374

פאר לאדז 64,509

מיר רעכטען אייך צו קויפען א לאס! הומן קער!

לאָדזשער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָהן פון 6 ביז 7 אין אָווענד.
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.
אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57. אַדמיניסטראַציע 47.

דער יודישער קאָנגרעס אין ציריך.

שטיל, אָהן רעש, אָהן בעזונדערע פּייערליכקייטען איז נעכטען גע- עפענט געוואָרען אין ציריך דער קאָנגרעס פאַר רעכט פון די יודישע מינדערהייטען.

יאָ, א טומעל ארום קאָנגרעס האָבען דומא אויפגעהויבען אונזערע אַלערליי „יאהודים", די הונדערטער און פינף פּראָצענטיגע ענגלענדער, אַמע- ריקאַנער, פראַנצויזען און דייטשען, וועלכע שרעקען זיך פאַר'ן „יודישען פאָלק" און פאַר דער „יודישער נאַציע" ווי פאַר פייער.

זיי האָבען אָפּגעוואָרפען די איינלאַדונגען אנטיילצונעהמען אין קאָנ- גרעס, ווייל מ'קאָן זיי, חלילה, חושד זיין, אַז זיי זענען נישט קיין גוטע פּאַטריאָטען, און איבעריגענס, שטימט דאָס נישט זייער פלומרש'טע ראַדיקאַליזם.

דער גרויסער נאַציאָנאַלער אויפוואַכונגס-פּראָצעס, וואָס קומט איצט פאַר אויף דער גאַנצער וועלט, האָט גאָרנישט געלערנט אונזערע מאַרשאַל'ס און וואַרבורג'ס. זיי זענען גרייט אַלץ צו טון פאַר זייערע אונגליקליכע ברי- דער, זיי זענען גוטע פילאַנטראָפען, רעליגיעזע יודען, אפילו מיסטיקער און ראָמאַנטיקער, אָבער דער נאָמען נאַציאָנאַליזם טאָר נישט דערמאָנט ווערען.

זייער אָבזאָג האָט קיינעם נישט איבעראַשט. מיר האָבען זיך נאָר ווידער אַמאָל איבערצייגט, אַז אין אונזער מיהעפולען און שווערען קאַמף פאַר נאַציאָנאַלע רעכט מוזען מיר זיך שטיצען אויף אייגענע כחות.

דערביי דאַרף נעטיגט ווערען די גויטיגע פאָרם, ס'דאַרף געשאַפען ווערען דער געהעריגער אָרגאַן, די רעפּרעזענטאַנץ כלפּי חוץ און אויך כלפּי פנים, אויף דער יודישער גאַס, וואָס זאָלען קאָנען רעדען אין נאָמען פון נאַציאָנאַלע יודענטום, און צו וועמענס ווערטער מ'זאָל זיך צוהערען. אזא רעפּרעזענטאַנץ ווערט מאָמי איצט געשאַפען ווערען אין ציריך.

דאָס גאַנצע נאַציאָנאַלע יודענטום איז אויף'ן דאָזיגען קאָנגרעס פאָר- טרעטען. אודאי איז עס נאָך נישט דער יודישער קאָנגרעס. אודאי וועלען נישט אַלע יודישע פראַגען, אַלע וועהטאָגען און ליידען דאָרטען בעהאַנ- דעלט ווערען. אָבער אַלס א התחלה, אַלס פּרוב צו פאַראייניגען אויף א געוויסען קאַמפּס-אָפּשניט אַלע נאַציאָנאַלע טיילען פון יודישען פאָלק, דאַרף דער ציריכער קאָנגרעס בעגריסט ווערען.

אין אונזער צעבראָכענקייט און צושפּליטערטקייט איז יעדע געמיינזאַ- מע אַרבייט אַן אָפּמונטערונג און דערפרישונג.

איבעריגענס, ווערט מאָמי דער ציריכער קאָנגרעס ברענגען אויך ממשות'דיגען נוצען.

אויף דעם קאָנגרעס פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, וועלכער קומט פאַר מיט איינינג טעג שפּעטער, וועלען שוין נישט קומען פּוילישע יודען, רומענישע יודען און ליטווישע יודען, נאָר די רעפּרעזענטאַנץ פון די יודי- שע מינדערהייטען פון מזרח-אייראָפּא.

די וועלט וועט אויך זיכער אויפנעהמען מיט סימפּאַטיע די אָרגאַ- ניזירונגס-אַרבייט פון נאַציאָנאַלע יודענטום.

בן-משה.

הילף די פּראָדוקטיווע עמיגראַנטען!

אויף די לעצטע זיצונגען פון דער עמיגראַציע - פעראייניגונג היאַס-יק"א- עמיגדירעקט איז געווען בעשלאָסען בע- טראַכטען די פראַגע וועגען ווידמען א בע- זונדער אויפמערקזאַמקייט די עמיגראַנ- טען, וואָס האָבען אויסגעוועהלט זיך איי- נצואָרדנען אין די איינוואַנדערונגס-לענדער. די דאָזיגע עמיגראַנטען זענען א געוואונ- שענער עלעמענט פאַר דער יודישער עמיגראַציע. אָבער עס מאָל שטויסען זיך אָן אויך שוועריגקייטען פון פּער- זענלעכער נאַטור און קען נישט עמיג- רירען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז בע- שלאָסען געוואָרען אַקטיוו צו שטיצען די אויסוואַנדערונג פון די דאָזיגע פּראָ- דוקטיווע עלעמענטען.

אַלע עמיגראַנטען פון פּוילען, וואָס געהערען צו די דאָזיגע קאַטעגאָריעס, דאַרפען זיך ווענדען צו דער צענטראַל- ביוראָ (וואַרשע, מוראַנאָווסקאַ 34) און אָפּטיילונגען פון דער יודישער צענטראַ- לער עמיגראַציע-געזעלשאַפט אין פּוילען („יעאַס") אין לאָדז, פּאָלודניאָוואַ 8, וועל- כע וועט זיך בעמיהען מיט אַלע מעג- ליכקייטען צו פאַרלייכטערען זייער רייזע.

אָבער דערביי דאַרפען די עמיגראַנ- טען געדענקען, אַז גלייך ווי זיי ענט- שליסען זיך צו עמיגרירען, דאַרפען זיי זיך ווענדען צו דער עמיגראַציע-געזעל- שאַפט, ווייל אָפט מאָל טרעפט, אַז די עמיגראַנטען ווענדען זיך אין די עמיגראַ- ציע-געזעלשאַפט, נאָכדעם ווי זיי האָבען זיך שוין פאַרבונדען מיט א שיפס-קאָנ- טאָר וכדומה און די עמיגראַציע-געזעל- שאַפט קען שוין גאָרנישט אויפטון פאַר זיי.

—0—

בעטייליגונג פון יודי[illegible] ענד-פערבאַנדען אין דער אויסשטעלונג „[illegible]ם יונגע דייטשלאַנד".

[illegible]ערלין, (י.ט.א.) די טעג איז [illegible]קומען אין בערלינער שלאָס בעל- [illegible] די עפענונג פון דער אויסשטעלונג „דאָס יונגע דייטשלאַנד" אין דער [illegible]ענהייט פון קאַנצלער דר. מאַרקס, [illegible]-מיניסטער פּראָפ. בעקער, פּריי- [illegible] פּרעמיער דר. בראַון, פּרעזידענט [illegible]סטאַג פּאָל לעבע און אַנדערע [illegible] פּערזענליכקייטען.

[illegible]ער דאָזיגער אויסשטעלונג זע- [illegible] פאַרטרעטען די יודישע יוגענד- [illegible]דען אין דייטשלאַנד. די אויס- [illegible] האָט דעם צוועק געבען אַנ'- [illegible]יק פון דער אַלגעמיינער לאַגע פון דער יוגענד נאָכ'ן פאַרלאָזען די שולען אויפ'ן גרונד פון א רייכען סטאַ- טיסטישען און בילדליכען מאַטעריאַל אין דער קולטורעלער, סאָציאַלער, געזונדהייטליכער און בעפעלקערונגס-פּאָלי- טישער בעציהונג.

אויף דער אויסשטעלונג זענען רעפּ- רעזענטירט 11 יודישע יוגענד-פאַרבאַנ- דען אין דייטשלאַנד, וועלכע בעזיצען 608 אָרטס-גרופּען און צעהלען צוזאַמען אַרום 30,000 מיטגלידער. די דאָזיגע פאַרבאַנדען ענטוויקלען א ברייטע קול- טורעלע טעטיגקייט און געבען אַרויס א רייהע צייטשריפטען.

א יודישער געלעהרטער פאָהרט קיין דייטשלאַנד

צו שטודירען די יודישע שפּראַך;

מאָסקווע. (י.ט.א.) דער ווייס- רוסישער מלוכה-אוניווערזיטעט צוזאַמען מיט דעם אינסטיטוט פאַר ווייס-רוסישער קולטור האָבען געשיקט דעם יונגען יודישען געלעהרטען מ. ווינגער קיין דייטשלאַנד מיט'ן צוועק צו שטודירען פראַגען, וואָס זענען וויכטיג פאַר דער וויסענשאַפטליכער אַרבייט אויפ'ן געביט פון יודישער שפּראַך-פאָרשונג, מיט וועל- כער דער פּראָף. ווינגער פיהרט אָן אין ווייס-רוסישען אוניווערזיטעט און אין „אינסטיטוט פאַר ווייס-רוסישער קולטור".

פּראָף. ווינגער האָט איבער צוויי חדשים געאַרבייט אין דריי דייטשע אַקאַדעמישע צענטערן אין מאַרבורג, געטינגען און בערלין. אין מאַרבורג האָט ער געאַרבייט אין דער צענטראַל-שטעלע פאַר'ן דייטשען שפּראַך-אַטלאַס, וואו עס ווערט שוין 50 יאָהר געאַרבייט איבער דער פאַרצייכנונג אויף דער דייטשער געאָגראַפישער קאַרטע די בעזונדערהייטען פון די דייטשע דיאַלעקטען. דער דייטשער שפּראַך-אַטלאַס האָט א גרויסע בעדייטונג פאַר דער יודישער שפּראַך- וויסענשאַפט. די מעטאָדען פון זאַמלען און פאַרצייכענען דעם מאַטעריאַל, וועלען אויסגענוצט ווערען בעת דער אַרבייט איבער'ן יודישען שפּראַך-אַטלאַס, וואָס ווערט צוגעגרייט אין דער יודישער שפּראַך-קאָמיסיע אין אינסטיטוט פאַר ווייס-רוסישער קולטור. ער העלפט אויך אַריינציהען זיך אין דער שווערער קאָמ- פּליצירטער פראַגע וועגען דער לינגוויס- טישער בעשטאַמונג פון יודיש און זיינע עלעמענטען.

פּראָף. ווינגער האָט אויך שטודירט די דייטשע לעקסיקאָלאָגיע, די ערפאַה- רונג, פון וועלכער ער ווערט אויסנוצען ביי דער אַרבייט איבער'ן יודישען ווער- טער-בוך, וואָס ווערט אויסגעפיהרט אין דער יודישער קאָמיסיע פון „אינ- סטיטוט פאַר ווייס-רוסישער קולטור". אין בערלין האָט ער זיך בעקענט מיט דער פאָנאָ-אָפּטיילונג פון דער פּרייסי- שער מלוכה-ביבליאָטעק, וואָס האָט זיך געשטעלט דעם צוועק צו זאַמלען אויף גראַמאָפאָן-פּלאַטען די שפּראַכען און דיאַלעקטען פון פאַרשידענע פעלקער.

ד"ר ווינגער האָט בדעה צו בענוצען די זעלבע מעטאָדע ביי דער שפּראַכען- לעהרע אין ווייס-רוסישען אוניווערזיטעט.

די עקאָנאָמישע בעדינגונגען אין ארץ-ישראל.

א בעריכט פון באַרקליי'ס באַנק.

לאָנדאָן (יט"א) די גרויסע ענג- לישע באַנק פון באַרקליי, וועלכע בע- זיצט אויך אָפּטיילונגען אין ארץ ישראל האָט פאַרעפענטליכט א בעריכט, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט פאָלגענדעס וועגען דער עקאָנאָמישער לאַגע אין ארץ ישראל אין לעצטען פירטעל-יאָהר.

די שטילקייט אויפ'ן האַנדעלס-מאַרק אין ערשטען פירטעל יאָהר 1927 ער- קלערט זיך הויפּטזעכליך מיט'ן מאַנגעל פון מזומנים. דער שטאַרקער מאַנגעל פון קאַפּיטאַלען איז א ווייטערער פּועל- יוצא פון דער אינטענסיווער בוי-בעוועגונג אין די לעצטע פינף יאָהר, וועלכע האָט פאַרשלונגען גרויסע קאַפּיטאַלען. אַן אַנדערער בעדייטענדער פאַקט וואָס האָט געהאַט א שלעכטע ווירקונג אויפ'ן געלד-מאַרק, איז געווען דער דורכפאַל פון פּאָמעראַנצען-סעזאָן. דאָך האָבען די סוחרים בעוויזען איבערצוקומען דעם קריזיס און עס זענען געווען זעהר ווענינ בענקראָטען. בכלל זענען איצט די סוחרים פיל פאָרזיכטיגער ביים געבען קרעדיטען זייערע קונים, וואָס האָט פון דער אַנדערער זייט די מעלה, דאָס די געשעפטען ווערען נישט איבערפולט מיט סחורות. עס איז מעגליך, אַז די פאָלגען דערפון וועלען מיט דער צייט האָבען א גוטע ווירקונג אויפ'ן צושטאַנד פון האַנ- דעל אין ארץ ישראל און אויב עס וועלען אַריינגעבראַכט ווערען פרישע קאַפּיטאַ- לען אין לאַנד, וועט שוין די נאָהענטסטע צוקונפט ברענגען אַן אויפלעבונג אין האַנדעל.

די סטאַטיסטישע ציפערן פון ארץ- ישראל'דיגען אימפּאָרט און עקספּאָרט פאַר'ן ערשטען פירטעל-יאָהר 1927, ווערט ווייטער געזאָגט אינ'ם בעריכט זעהען אויס פיל גינסטיגער אין פאַר- גלייך מיט דעם זעלבען פעריאָד פון יאָהר 1926. דער אימפּאָרט ווייזט אַרויס א פאַרמינדערונג פון 6,5% און דער עקספּאָרט א פאַרגרעסערונג פון 80% לגבי דעם ערשטען פירטעל יאָהר 1926. די אַלגעמיינע סומע פון אימפּאָרט קיין ארץ ישראל האָט בעטראָפען אין די ערשטע דריי חדשים פון לויפענדען יאָהר 1.550.459 פונט נעגען 1.649.578 פונט אין די ערשטע דריי חדשים פון פאַריגען יאָהר.

די פאַרמינדערונג פון אימפּאָרט אין דער הויך פון 90.119 פונט ערקלערט זיך הויפּטזעכליך מיט'ן פאַרקלענערטען אימפּאָרט פון זוימען. גערשטען איז הײַ-יאָהר אינגאַנצען נישט אַריינגע- פיהרט געוואָרען, ווייטער האָט זיך בע- דייטענד פאַרקלענערט און פאַרגלייך מיט'ן ערשטען פירטעל-יאָהר 1926 דער אימפּאָרט פון ווייצען, ווייצען-מעהל, פּאַפּיראָסען, שאָקאָלאַד א. אַז. וו.

די אַלגעמיינע סומע פון ארץ ישראל עקספּאָרט האָט בעטראָפען 703,369 פונט נעגען 389,778 פונט פאַר די ערשטע דריי חדשים אין יאָהר 1926. די שטייגערונג פון עקספּאָרט איז ענט- שטאַנען הויפּטזעכליך צוליב דעם פאַר- גרעסערטען עקספּאָרט פון גערשטען, אייל, וועש-זייף, געשטריקטע דרויזען, פּאַפּיראָסען און ציטראָנען.

די פאַרטיילונג פון די אימפּאָרטירטע סחורות לויט די לענדער ווייזט אויף א פאַרשטאַרקטען אימפּאָרט פון ענגלאַנד און אַנדערע טיילען פון בריטישען אימ- פּעריום און פאַרגלייך מיט'ן ערשטען פירטעל-יאָהר 1926. פון ענגלאַנד זע- נען אַריינגעפיהרט געוואָרען סחורות פאַר 209,878 פונט (מיט 19,655 פונט מעהר) בעת פון אַנדערע טיילען פון בריטישען אימפּעריום זענען אַריינגע- פיהרט געוואָרען סחורות פאַר 62.701 פונט (מיט 32.800 פונט מעהר). דאַגע- גען איז דער אימפּאָרט פון אַנדערע לענ- דער, ווי דייטשלאַנד און פראַנקרייך בעדייטענד געפאַלען. דער אימפּאָרט פון סיריען האָט זיך פאַרקלענערט מיט 30 טויזענד פונט.

דער עקספּאָרט פון ארץ ישראל קיין ענגלאַנד האָט בעטראָפען 345.700 פונט נעגען 240.703 פונט אין די ערשטע 3 חדשים 1926. אין די אַנדערע טיילען פון בריטישען אימפּעריום איז אַרויס- געפיהרט געוואָרען פון ארץ ישראל פאַר 6.585 פונט (מיט 3.421 פונט מעהר). דער פאַרשטאַרקטער עקספּאָרט פון ארץ ישראל קיין ענגלאַנד איז בעשטאַנען הויפּטזעכליך אין פאַרגרעסערטען זייף- אַרויספיהר. דער אַלגעמיינער עקספּאָרט קיין עגיפּטען פאַר'ן בעריכטס-פּעריאָד האָט בעטראָפען 218.395 פונט, קיין פראַנקרייך 17.564 פונט, קיין דייטש- לאַנד 17,222 פונט.

ווייטער ווערט דערמאָנט אין בעריכט די איינפיהרונג פון דער נייער ארץ- ישראל וואַלוטע. דער נייער פּאַלעסטינ- נער פונט וועט זיין גלייכווערטיג מיט'ן ענגלישען פונט. באַרקליי'ס באַנק מיט זיינע אָפּטיילונגען איז בעשטימט גע- וואָרען אַלס גענעראַל-אַגענט פון דער נייער פּאַלעסטינער וואַלוטע.

די לעצטע ערד-ציטערניש אין ארץ ישראל האָט פאַראורזאַכט פיל מענשע- ליכע קרבנות און אנגעמאַכט סך מאַ- טעריעלע שאַדענס. עס וועט אויך בע- טרעפען א פּראָגראַם פאַר'ן ווידער-אויפ- בוי, וואָס וועט וואַהרשיינליך ענטהאַל- טען אויך א פּלאַן פון אַנלייהען אויף בוי-צוועקען ווייל פון דער ערד-ציטער- ניש האָבען געליטען מעהרסטענס די אייגענטימער'ס פון הייזער אין די שטעט.

—0—

„היאַס" פיהרט א קאַמף

געגען דעם אַזוי-גערופענעם „אינטעליגענטען-עקזאַמען" פאַר יודישע עמיגראַנטען אין פּוילען.

ניו-יאָרק (יט"א) די „היאַס" האָט בעקומען אַנקלאַגען פון וואַרשא, אַז דער האַרטיגער אַמעריקאַנער קאָנ- סול בעהאַנדעלט זעהר שלעכט די יודי- שע עמיגראַנטען. די שלעכטע בעהאַנד- לונג בעשטעהט הויפּטזעכליך אין דעם, וואָס דער קאָנסול האָט איינגעפיהרט א מין „אינטעליגענטען-עקזאַמען". אויף די דאָזיגע עקזאַמענס ווערען די עמיג- ראַנטען געפּייניגט מיט לעכערליכע פראַגען.

איינע א פרוי מיט דעם נאָמען שרה וואַלמאַן האָט געדאַרפט ענטפערען אויף די פאָלגענדע פראַגען: וויפיל מינוטען און סעקונדען זענען פאַראַן אין א שעה? וואָס טוט מען, אַז עס רעגענט? וואָס איז דער אונטערשייד צווישען א מאַן און א פרוי?

ווען די פרוי האָט נישט געגעבען קיין בעפרידיגענדען ענטפער אויף די פראַגען, האָט מען איהר נישט געגעבען קיין וויזע.

אַן אַנדערע פרוי יענטע פרידמאַן, פון פּינסק, האָט געדאַרפט ענטפערען אויף דער פראַגע: „וואָס איז דער אונטערשייד צווישען אייזען און זילבער? אזעלכע און אַנדערע פראַגען שטעלט מען די, וואָס קומען נאָך וויזעס.

קיין וואַשינגטאָן איז די טעג אַבגע- זאַנדט א דעלעגאַציע פון „היאַס" כדי זיך צו זעהען מיט דעם גענעראַל-קאָמי- סאַר פאַר אימיגראַציע-ענינים ד"ר קאַמינג. די דעלעגאַציע איז בעשטאַנען פון די: ה"ה ד. ל. בערנשטיין, ב. וואָלף און אַלעקסאַנדער הערשפעלד. און האָט אויפגעוויזען, אַז די אַמעריקאַנער בע- אַמטע אין פּוילען, וועלכע האָבען איינ- געפיהרט די „אינטעליגענטען עקזאַ- מענס האָבען גאָנץ אויפריכטיגע כוונות שטעלענדיג אָבער די פראַגע פון אַזא מאַרט, שאַפט זיך ביי די עמיגראַנטען א איינדרוק, דאָס מען מאַכט פון זיי חוזק. זיי פיהלען זיך דערשלאָגען, צו- מישט און זייער נישט-שכלדיגער ענטפער קען בשום אופן נישט אָנגענומען ווערען אַלס בעווייז פון זייער „נישט-גענוגענדער אינטעליגענץ".

ד"ר קאַמינג האָט אויסגעהערט די אויספיהרונגען פון די „היאַס"-דעלעגא- ציע מיט גרויס אויפמערקזאַמקייט און פאַראינטערעסירונג. ער האָט געבעטען, אַז „היאַס" זאָל איהם צושיקען וועגען דעם ענין א מעמאָראַנדום. כאָטש דער גענעראַל-סעקרעטער האָט פאַר- לויפיג זיך אָפּגעהאַלטען פון אַרויסגעבען זיין מיינונג וועגען דער אנגעוויזענער אונגעזעצליכער פראַגע איז אָבער געווען צו זעהן, אַז די אויספיהרונגען פון דער דעלעגאַציע האָט אויף איהם געמאַכט דעם געוואונשענען איינדרוק און עס זענען פאַראַן אויסזיכטען, דאָס אויב דער „אינטעליגענטען-עקזאַמען" וועט נישט אָפּגעשאַפט ווערען, וועט ער אַוודאי ראַדיקאַל געענדערט ווערען.

לעזט, אַבאָנירט
— דאָס —
„לאָדזשער טאָגעבלאַט".

די מערקווירדיגע אידיליע.

א מוסטער פאַר יודישע פאַבריקאַנטען ✽ פון י. אַבערזשאַנעק.

קראַשנע, דאָס „לאַנד" פון מאַדזשאַנג, פלירט און מיטלערט, וואו מ'טראַכט נאָר אַרמען ווי אַזוי א'צושטעלען דעם איינציגען „קל וחומר", דאָרט וואו סמע- טענע, פּוטער און איער איז דער העכ- סטער אידעאַל. דאָס דאָזיגע שטילע, בעשיידענע, און צניעות'דיגע קראַשנע איז דעם פאַרגאַנגענעם זונטאָג אויפגע- וואַקט געוואָרען פון לעבעדיגע יודישע נגינות, פון ווייטען האָט זיך געהערט זינגען אַן עדה יודען יודישע טעאַטער- קופּלעטלעך, חזנישע שטיקלעך, פער- שטומט זענען געוואָרען די פּאַטעפאָנען מיט די שימי'ס און „סאַטעקטאַני-שענס", פאַרמאַכט האָבען זיך די דאַמסקע פּיי- לעכ'לעך, שטעהען געבליבען זענען די שפּאַצירענדע פּערלעך, אַלע האָבען אויסגעשטעלט די אויערען צו אײַנע פון די ווילדע ביים וואַלד פון וואַנען ס'האָבען זיך געטראָגען די לעבעדיגע, פריהליכע נגינים.

א חילע נעבען וואַלד. דער גאָרטען איז אויסגעשטעלט מיט געדעקטע טי- שען, אַרום טיש זיצען יודען אַלטע און יונגע, יונגע בחורים און קאָטעליושלעך, יודען מיט גראָהע בערד, אַבי א צוזאַמען טיש פרויען עלטערע און יונגערע, די טישען סערווירט מיט כל טוב, נעבען די טישען א רעל-וואַגען מיט פעסלעך ביר. איין יוד, דער סאַרווער, פלומפּט און דערלאַנגט צום טיש, מ'טרינקט „לחיים", מ'וואונשט, מ'איז זיך משמח, איינער אויף א באַנק זינגט, דער עולם האַלט אונטער, מ'זינגט אין כאָר, ס'איז ליהודים אין קראַשנע.

וואָס איז דאָ? א ברית, וואו איז די קוואַטערין? א פּדיון הבן — וואו איז דער בנאָק? א תנאים, (?) א חתונה — טאַ וואו זענען חתן-כלה? נאָר וואָס איז דאָ פּערט די שמחה אין א פּראָסטען וואָכענטאָג?

דאָ שטעלט זיך אַרויס א מערקוויר- דיגע ערשיינונג: אין דער דאָזיגער חיי- לע וואוינט דער שותף פון היגען פאַב- ריקאַנט ה' אברהם פּיאַסקאָווסקי- ווי שוואָגער ה' משה קאַפּעל, די יודען וואָס זענען זיך דאָ אַזוי שטאַרק משמח זענען זייערע יודישע וועבער'ס און די פרויען, די ווייבער פון די וועבער'ס.

יעדען זונטאָג קומט אַן אַנדערע פּאַר- טיע וועבער'כ מיט זייערע ווייבער צו גאַסט צו זייערע בעל-הבתים אויף דער זומער-וואוינונג, אויף די קאָסטען פון דער פירמע ווערט אויף א פאַבריק-ראָל- וואַגען געבראַכט א „מנין" פעסלעך „ביר" און „לשתיה כדת", מ'דער- לאַנגט צום טיש כיד המלך, ה' קאַפּעל האַלט זיך צו ווילען די געסט, טרינקען מיט די וועבער לחיים, מוואונשט מ'אונטערהאַלט זיך אויף אַנ'עכט יודישליכען שטייגער.

דער „ליבלינג" פון די וועבער ר' קלמן דוד, א לעבעדיגע יודעל מיט א נידריג געשוירען בערדעל שטעהט אויף דער באַנק, שיט איין זמר'ל נאָכ'ן צווייטען, דערלאַנגט א ביטעל „געפּע- פּערטע" קופּלעטלעך, די חברים זינגען צום טאַקט, די ווייבער פּאַטשען צו מיט די הענט, און די בעלי הבתים קוועלען פון נחת.

אויף דער פראַגע: וואו קומט עס, וואָס פּראָלעטאַריער זענען אַזוי צוגע- בינדען צו זייער „עקספּלואַטאַטאָר"ס" וואו איז דער „קלאַסען-קאַמף", ענט- פערט א יודעל מיט אַנ'אונטערגעשוירען גרוי בערדעל: פאַרוואָס זאָלען מיר נישט זיין צופרידען צו אונזערע בעלי- הבתים? איך אַרבייט שוין, זאָגט דער אַלטער וועבער, ביי דער פירמע פּיאַס- קאָווסקי 25 יאָהר, ס'פעהלט מיר א גאַנץ יאָהר נישט קיין אַרבייט, כ'אַרבייט און פאַרדין, אויף פּסח בעקומט מען מצות, אויף חנוכה לעגט מען אונז אָן קוילען, און יעדען שבת פאַרבעטען צום ה' קאַ- פעל צו שלוש סעודות. מיט אונזערע בעלי הבתים זענען מיר געפלאָכטען ווי „שוש מיט „קעטע"...

אין דער שמחה בעטייליגען זיך די שכנים און שכנות פון דער גאַנצער סביבה, מ'הטלט זיך ביי'ן שפּעטען אָוונד, פאַרט צו די נאַכט, געזעגענען זיך די בעלי הבתים מיט די אַרבייטער און די לעצטע לאָזען זיך בגליפות'דיג צוריק צו זייער וואָכעדיגע אַרבייט.

די מערקווירדיגע שמחות, דאָס צוזאַ- מענלעבען פון פאַבריקאַנטען מיט די אַרבייטער מאַכט אויף די אַרומיגע שכנים א זעלטען גוטען איינדרוק.

ביי'ן וואוינענדיג די דאָזיגע מערקוויר- דיגע אידיליע האָט זיך געשטעלט צוויי אומפאַרשטענדליכע פראַגען: די אַנדערע יודישע פאַבריקאַנטען, וואָס אַרבייטען פּיאַסקאָווסקי'ן נאָך די מוסטערן, די פּרייזען, פאַרוואָס זאָלען זיי אויך דעם דאָזיגען ביישפּיל נישט נאָכמאַכען? און א צווייטע פראַגע: ביי די קומענדיגע שטאָט-ראַט-וואַהלען, צי וועלען זיך אין די וואַהל-אורנעס א מאָל נישט געפינען עטליכע שטימען פון די דאָזיגע יודען פאַר דער בונדישער ליסטע?...

21-יעהריגער יודישער יונג-גערמאן דער'הרג'עט א 18-יעהריגען יוד. בחור.

א שוידערליכע טראגעדיע האט זיך מאנטאג אפגעשפילט אין לעמבערגער יודישען קווארטאל. — אויף שפאס האט ער א שמויס געטאן דעם בחור, וועלכער איז דער'הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט.

לעמבערג. — א טראגישער פאל האט היינטיגען מאנטאג פאסירט אין לעמבערגער יודישען קווארטאל.

א 21-יעהריגער יודישער יונגערמאן האט זיך צוהערעלט מיט א 18-יעהריגען בחור און איהם אויף א שפאס א שמויס-געטון, אזוי, אז ער איז א נידערגעפאלען אויף דער ערד א טויטער.

די מעשה איז געשעהן ביי פאלגענדע אומשטענדען:

אין הויז נומער 17 אויף זשעזשניצקא-גאס איז פארהאן א פארבעריי פון ה' הערמאן ווייס. אין דער דאזיגער פארבעריי האט אלס אנגעשטעלטער גע-ארבייט דער 18-יעהריגער דוד ראזענמאן, זאמארסטינאווסקא 23.

דוד ראזענמאן שטאמט פון גאר אן ארימער היים. זיין פאטער איז זיך מפרנס דערפון, וואס ער פיהרט מיט זיין וועגעלע וואדזשאסער פון די פאבריקען אין די געשעפטען.

אין דעם זעלבען הויז אויף זשעזשניצקא-גאס געפונט זיך אויך אנ'עקספע-דיציאנס-פירמע פון ה' א. ווייער. אין דעם עקספעדיציאנס-פירמע איז אלס בוכהאלטער געווען בעשעפטיגט דער 23-יעהריגער יודישער יונגערמאן הער-מאן גראסמאן.

גראסמאן איז א רוהיגער יונגערמאן. ער איז זעהר באליבט געווען ביי דער פירמא. אויך די קליענטען פון דער עקספעדיציאנס-פירמא האבען איהם גע-האלטען פאר אנ'אנשטענדיגען און רו-היגען מענש.

מאנטאג מיטאג-צייט האט ראזענמאן געליכע מאל געעפענט די טיר פון דער עקספעדיציאנס-ביורא און א אין ארייג-געגאסען וואסער. גראסמאן איז דארום ארויס אין הויז און האט זיך צעחער-טעלט מיט ראזענמאנ'ען. דערביי איז צווישען זיי געקומען צו א „געשלעג" אויף א שפאס.

בעת דעם דאזיגען שפאס-„געשלעג" האט גראסמאן אנגענומען ראזענמאנ'ען פאר ביידע הענד און מיט איהם אנגע-הויבען צו ווארפען. ראזענמאן איז גע-ווען גאנץ שוואכער בחור און פון ווארפען האט זיך איהם פערדרעהט דער קאפ און עס האט איהם אנגעהויבען צו שווינדלען פאר די אויגען.

פלוצלינג האט גראסמאן ראזענמאנ'ען א ווארף-געטון. ראזענמאן איז אזוי אום-גליקליך געפאלען מיט'ן קאפ אויף א קאסטען, וועלכער איז געשטאנען אין הויז, אז ער האט בעקומען ביים קאנט פון קאסטען א קלאפ אין דער שלעף און איז תיכף אויפ'ן ארט געבליבען לי-גען א טויטער.

אין אנהויב האט זיך קיינער נישט געוואלט גלויבען, אז ראזענמאן איז טויט און מען האט גערעכענט, דאס ער איז פער'חלש'ט געווארען. מען האט באלד וועגען דאזיגען פאל מודיע גע-ווען דער גיכער הילף. דער דאקטאר, וואס איז אנגעקומען האט פעסטגעשטעלט, אז ראזענמאן איז טויט.

דער דאזיגער פאל האט געמאכט א שטארקען איינדרוק. די ידיעה וועגען דעם אומגליק האט זיך בליץ-שנעל פערשפרייט אין יודישען קווארטאל. עס איז באלד געקומען דער פאטער פון טראגיש-אומגעקומענעם יודישען בחור. עס איז נישט צו בעשרייבען די סצענע, וואס האט זיך אפגעשפילט אין מא-מענט, ווען דער אומגליקליכער פא-טער האט דערזעהן ליגען זיין זוהן טויט.

די פאליציי האט ארעסטירט גראס-מאנ'ען און איהם איינגעזעצט אין תפיסה. פינף נאכמיטאג איז געקומען די גערישטליכע מעדיצינישע קאמיסיע, וועלכע האט אנגעשריבען א פראטא-קאל.

איך דארף מפרנס זיין א קראנקען טאטען —

זאגט א בעריהמטע פילם-דיווע

און דעריבער בין איך געווארען א פילם-ארטיסטין.

די בעריהמטע פילם-ארטיסטין לאורע לא פלאנט, די העלדין פון פילם „חוה'ס נקמה", האט אין א געשפרעך מיט זשורנאליסטען ערקלערט, אז זי איז גע-קומען קיין האליוואוד נישט צוליב כבוד, אויך נישט ווייל זי וויל דינען די קונסט, ווי א טייל ארטיסטען האבען ליב צו בעריהמען זיך, נאר פשוט צוליב געלד. דערצו האט די קינסטלערין דערצעהלט איהר לעבענס-ביאגראפיע מיט אזא אויפריכטיגקייט, ווי ס'טרעפט זעלטען ביי ארטיסטען.

מיין פאטער — דערצעהלט די אר-טיסטין, — איז פאראליזירט געווארען, און איך אלס עלטסטע טאכטער, האב געמוזט מפרנס זיין די גאנצע פאמיליע, וואס איז בעשטאנען פון פינף קליינע קינדער מיט א קראנקען טאטען. כ'האב דעריבער זיך גענומען צום פילם.

דערביי איז מיר נישט געשעהן קיין שום נסים. כ'האב שווער געארבייט א רייה יאהרען ביז כ'האב זוכה געווען צו ווערען א בעריהמטע פילם-ארטיסטין.

איבער דער רוחם געהט מיך אזוי-פיל אן, אויף וויפיל איך קען בעקומען א גרעסערען האנאראר פאר מיין ארבייט. מיך האט נישט גערייצט די קונסט און כ'בין גרייט צו פערלאזען דעם פילם צו יעדער מינוט, ווען מיין ארימער קראנקער טאטע וועט האבען פון וואנען צו לעבען.

כ'בין אנ'ארטיסטין ווייל כ'וויל, אז מיין אונגליקליכער פאטער און מיינע ברידערלעך און שוועסטערלעך זאלען האבען צו עסען צו דער זעט. דאס איז דער ריינער אמת. אויך מיינע חבר'טעס די פילם-ארטיסטינס זענען גאר אויסען די דאלארען, אויב זיי ערקלערען, אז זיי רייצט די קונסט, זאגען זיי ליגען.

ביי מיר, האט די ארטיסטין צום סוף געזאגט, אנ'אנדער בעשעפטיגונג, וועל-כע ס'זאל נישט זיין, ביי וועלכע כ'זאל מעהר קענען פערדינען, וועל איך קיין איין רגע נישט טראכטען, און זיך גע-זעגענען מיט'ן פילם.

יודישע צייטונג אין סט. לואיס א פאנד פאר דער אלמנה פון י. ל. פרץ

ניו-יארק. (י.ט.א.) דער פאל פון שמד פון ווילי'אם פרץ איז דורך א טייל פון דער יודישער פרעסע אין אמעריקא פערשטאנען געווארען אלס נקמה געגען דער ווארשעווער יודישער קהלה-פערוואל-טונג, וועלכע האט זיך אבגעזאגט צוצו-שטימען א סובסידיע פאר דער אלמנה פון פרץ. די טעגליכע יודישע צייטונג אין סט. לואיס „דער יודישער רעקארד" האט דעריבער פערעפענטליכט א מעל-דונג, אז זי נעמט אויף זיך די איניציא-טיוו צו שאפען א בעדייטענדען פאנד און אבשיקען דאס געלד דער אלמנה פרץ אין ווארשע, אלס אויסדרוק פון עהרע צו איהר פערשטארבענעם מאן.

די אלמנה פון אומפערגעסליכען י. ל. פרץ איז בערעכטיגט אויסצולעבען איהרע יאהרען אין פולקאמער בעקוועמ-ליכקייט און רוה. די טויזענדער און צעהנדליגער טויזענדער, וועלכע האבען געשעפט זייער גייסטיגע יניקה פון פרץ'ן זענען עס שולדיג, פערזיכערט די צוי-טונג איהר אויפרוף.

רעד. פון „ראבאטניק" ארבייט פאר'ן קלויסטער.

אין דראזשניק איז די טעג פארגע-קומען א גארטען-פערזאמלונג אויף צו בויען א קלויסטער; לויט דעם „גל. דרוזג." האבען צום ערפאלג פון דער פערזאמלונג שטארק מיטגעהאלפען די יודישע קורגעסט, ווי אויך דער פ.פ.ס.-שער פיהרער און רעדאקטאר פון „ראבאטניק" דעפ. ניעדזיאלקאווסקי, וועל-כער האט זיך מיט ענין שטארק מתעסק געווען.

גאלד, בלוט און פרויען.

א ראמאן פול מערקווירדיגע איבער-לעבענישען און ליידענשאפטען.

(89-טע פארטזעצונג.)

— גענוג, גרעפין פאן טאקי! גענוג רעדען דערפון! אזוי לאנג ווי איהר האט גערעדט פון מיר, האב איך געשוויגען. ווען איהר הויבט גאר אן צו רעדען פון מיין פאטער; ווען איהר הויבט גאר אן צו רעדען פון א מענשען, וועלכען איהר האט נישט פערשטאנען, וועלכען איהר קענט נישט פערשטעהן, וועלכער איז בעשטאנען צו הויך, אז איהר זאלט איהם פערשטעהן, א מאן, וועלכער איז שוין, אפשר, שוין לאנג טויט, דאן קען איך מיך נישט איינהאל-טען, דאן מוז איך אייך זאגען, אז דאס איז נישט איידעל, נישט געדעכט און אפילו נידריג!

— דאן מוז איך אייך זאגען, אז איהר האט אויפגעשטעלט א הויכע וואנט צווישען אונז. דער באראן פאן באטיאני וועט בלייבען, וואס ער איז, אלס ערלמאן קען ער נישט טראכטען וועגען גולדענס און קרייצערס, ווען ער ליבט.

ביז-אהער האט עלווירא געשוויגען און האט נישט געוואלט זיך אריינמי-שען אין געשפרעך צווישען דער מוטער און איהר געליבטען. יעצט אבער האט זי געפונען רעדען.

— מוטער! דו האסט ווירקליך אויפגעבויט א הויכע, אייזערנע וואנט צווישען אונז און דעם באראן פאן באטיאני. דו ווילסט מיך פערזארגען מיט רייכטום און מיט א שעהנעם נאמען. איך וויל עס אבער נישט, מוטער! איך בין צופרידען צו לעבען מיט דעם מאן, וועלכען איך ליב. זאגאר אין ארימקייט, ווייסטו, מוטער, אז איך האב איהם בעזוכט, ווען ער איז געווען אין טורעם פון טעשמעניז ווייסטו, מוטער, אז ווען ער איז געווען דערנידריגט און פערא-כטעט פון דער גאנצער וועלט, בין איך ענטשלאסען געווען איהם צו הייראטען, צו ענטלויפען מיט איהם ערגיץ ווייט, ווייט קיין אמעריקא, אדער קיין אפריקא און דארט לעבען מיט איהם, ארבייטען פאר איהם און גליקליך זיין מיט איהם!

ארטור האט אויסגעהערט מיט ליבע און שטאלץ, ווי עלווירא האט ער-קלערט איהר מוטער, אז זי ליבט נאר איהם און וועט זיין גליקליך מיט איהם.

— גוט, ליבע, עדעל מעדעל — האט ער אויסגערופען — דו ביסט ווערט צו טראגען דעם שטאלצען נאמען פון באראן פאן באטיאני! איך שווער דיר נאכאמאל אין דער בעגענווארט פון דיין מוטער, אז איך בין גרייט צו אפפערן מיין לעבען פאר דיינעטוועגען! איך וועל מיך ראנגלען, איך וועל קעמפפען פאר דיר. איך וועל ליידען פאר דיר, ביז דו וועסט ווערען מיינע אייביג.

ער האט זיך געווענדעט צו עלווירא'ס מוטער:

— ווי איהר זעהט, גרעפין פאן טאקי, זענען מיר פעסט ענטשלאסען צו לעבען איינער פאר'ן אנדערן און צו שטארבען איינער פאר'ן אנדערן. עס האט אייך וועניג העלפען. דאס איהר וועט זיך שטעלען אונז וועגען און וועלען צושטערען אונזער גליק. צום סוף וועלען מיר וועלען מיר דאך זיגען. מיר וועלען זיך דאך פערהאנדלען! זייט געזונט גרעפין פאן טאקי! זייט געזונט, מיין גוטע, ליבע און טייערע עלווירא.

ער האט זיך פערנויגט פאר ביידע דאמען, האט קיינעם נישט געגעבען די האנד און איז ארויסגעגאנגען פון צימער.

— נו, באראן פאן באטיאני! איהר זענט מיר צו שטאלץ — האט די גרעפין אויסגערופען, ווען ארטור איז ארויסגעגאנגען פון זאל — די וואגסט עס מיר צו זאגען, אז איך וועל נישט אויספיהרען מיין ווילען. נו, בארא מיר וועלען שוין זעהן, ווער עס וועט אויספיהרען: איך אדער דו!

עלווירא האט געזעהן, וואס איהר מוטער האט געזאגט. זי האט אבער נישט געענטפערט. זי האט געוואוסט, אז איהר מוטער איז יעצט אויפגערעגט און עס וועט נישט נוצען צו רעדען מיט איהר. זי האט געזאגט איהר מוטער גוטע נאכט און איז אוועקגעגאנגען אין איהר צימער. זי האט אויך אנגענומען א בעשלוס.

קאפיטעל 43.

דער אדוואקאט נאוואק זיצט צופרידען בעת שרייב-טיש. זיינע געשעפטען געהען גוט. מיט יעדען טאג קריגט ער אלץ מעהר קליענטען, וועלכע גלויבען אין איהם און פערטרויען איהם זייערע פערמעגען. וואס נאך דארף אנ'אדוואקאט? ער האט איבערגעקוקט זיינע פאפירען און האט איינגעפונען, אז זיי זענען אין ארדנונג.

— נו, יעצט איז ער פערלוירען — האט ער געזאגט צו זיך אליין — דער זעקסטער טאג איז שוין נישט ווייט. ער וועט מוזען קומען מיט'ן הענקער און איהם העלפען אין זיין בלוטיגער ארבייט. דאן איז אלץ פערלוירען. דאן קען איהם שוין קיינער נישט העלפען. מאדנע, וואס עס קען פאסירען אין דער וועלט! גראד דארף מען אויפהענגען א קאזימיר קארא און ווער זאל איהם הענגען — א באראן באטיאני! איך וואלט געוואלט וויסען, וואס דער אלטער גראף פעראט וועט זאגען אין דעם טאג, ווען מען וועט איהם זאגען, אז דער שטאלצער בארא, וועלכער האט געוואלט הייראטען זיין שוועסטער-קינד, וועט שטעהן אויפ'ן עשאפאט, כדי צו הענגען א פערברעכער, ווי קאזימיר קארא. גראף פעראט, מיר האבען אויך נאך אלטע רעכענונגען, העט גראף! איך וואלט שוין געווען אויבער-ריכטער אין בודאפעסט. דו האסט עס נישט דערלאזט. איך האב געמוזט בלייבען אדוואקאט. יעצט וועלען מיר זיך אברעכענען.

זיין דינער איז אריינגעקומען און האט איהם געמעלדעט, אז אנ'אָרימע פרוי איז געקומען און בעט, מען זאל זי אריינלאזען. זי האט מיט איהם צו רעדען.

דער אדוואקאט האט אפילו נישט געהאט ליב געהאט צו רעדען מיט ארימע פרויען. ער האט אבער דאך געהייסען, אז מען זאל זי אריינלאזען.

אין א פאר מינוט איז אריינגעקומען א הויכע, מאגערע, אבגעריסענע פרוי און האט זיך געשטעלט ביי דער טיר.

— און דו ביסט עס, מאסא? — האט דער אדוואקאט געפרעגט.

— איך בין עס, גנעדיגער הער.

— וואס דארפסטו?

— איך האב געבראכט גוטע נאכריכטען.

— וואס פאר א נאכריכטען?

— איהר האסט דעם גראף פעראט?

— וואס געהט עס דיך אן? — האט דער אדוואקאט גראב געפרעגט.

— איהר דארפט עס מיר נישט זאגען. איך ווייס עס אליין — האט מאסא געזאגט.

— אלזא, וואס ווילסטו?

— איך וויל אייך מעלדען, אז אין זעקס טעג ארום וועט מען אויפהענגען מיין מאן. וועט גראף פעראט זיין דערביי?

— דאס איז גוט! דאן וועל איך צופרידען זיין. דאן וועט קומען די רוה...

— וואס פלוידערסטו? איך פערשטעה דיך נישט.

— איהר פערשטעהט מיך, הער, איהר ווייסט, אז...

(פארטזעצונג קומט)

א ביורא פאר שלום-בית.

כ'לעבען ס'וואלט בדאי געווען ביי אונז אויך צו גרינדען אזא מין ביורא.

זינט א לענגערער צייט עקזיסטירען אין דייטשלאנד, פראנקרייך און אנדערע לענדער „חתונה-בעראטונגס-ביוראס", וואס געבען יורידישע און מעדיצינישע הי-גיענישע עצות אין חתונה ענינים. אזעל-כע עצות קען מען נאטירליך, בעקומען ביי דאקטוירים און אדוואקאטען, אבער נישט יעדער ווייסט, צו וועלכען אד-וואקאט און דאקטאר צו ווענדען זיך אין אזא פאל און נישט יעדער איז אומ-שטאנד צו צאהלען דעם אדוואקאט און דאקטאר פאר זיינע עצות. דאס „חתונה בעראטונגס-ביורא" האט זיינע אייגענע דאקטוירים און אדוואקאטען, וואס זענען בקי אין חתונה ענינים, און זיי געבען אומפערמעגליכע מענשען זייערע עצות גאנץ אומזיסט.

פאר אנ'ערך א האלב יאהר האט זיך געעפענט אין האמבורג, א פערטרוי-ליך בעראטונגס-ביורא פאר פער'קנס'טע און פערהייראטע פון אלע שטאנדען", וואס גיט עצות און פערמיטעלט אין כל-ערליי ענינים, וואס זענען נוגע דעם חתונה לעבען. דאס דאזיגע ביורא, וואס געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון פרוי ד"ר קאך, איז אין דער קורצער צייט פון זיין עקזיסטענץ געווארען — א באליבט ארט, וואוהין עס ווענדען זיך פערמעגליכע און אומפערמעגליכע, מע-נער, און פרויען אין ענינים, וואס האבען עפעס א שייכות צום חתונה לעבען.

דאס ביורא האט דריערליי אויפגא-בען: צו געבען עצות און הילף פאר דער חתונה, אין דער צייט פון חתונה-לעבען און אויך פאר'ן און נאכ'ן גט. פאר דער חתונה ווייזט אן דאס ביורא אויף דער נויטווענדיגקייט צו מאכען טעסטען, צו לאזען זיך אונטערזוכען פון דאקטוירים צי מען איז געזונד, און אין פאל פון אומפערמעגליכקייט — שיקט מען די אלע פארלעך צום דאקטאר אדער צום אדוואקאט אויפ'ן חשבון פון ביורא. אין פאל, ווען צווישען חתן-כלה קומען פאר סכסוכים אדער מען געהט זיך פערגעסען, זארגט דאס ביורא, אז די סכסוכים זאלען זיך אב-וויקלען גלאטיג און עס זאל נישט קומען צו קיין עפענטליכען סקאנדאל. אבער די הויפט-אויפגאבע פון ביורא איז צו געבען עצות פערהייראטע פארלעך אין פאל פון קריגערייען. ביי די ערגסטע סכסוכים העלפען געוועהנליך נישט מאן און ווייב. אז פריינד אדער קרובים זאלען זיך אריינמישען אין זייערע אי-גענטליכע ענינים. אדער, אז זייערע ענינים זאלען גאר בעהאנדעלט ווערען עפענטליך אין געריכט, און זיי געהען דארום גערן פרעגען אנ'עצה און ארויס רעדען זיך פון הארצען אין בעראטונגס-ביורא, וואו אלץ ווערט אפגעטון שטיל און קיין זאך ווערט נישט ארויס-געגעבען אין גאס.

דא נישט לאנג זענען אין האמבורגער בעראטונגס-ביורא בעהאנדעלט געווארען פאלגענדע ענינים:

א מעדעל פון אנ'אריסטאקראטישער פאמיליע האט חתונה געהאט מיט אנ'-אנגעשטעלטען, וואס האט ווייניג פער-דינט. דאס יונגע ווייבעל, וואס האט באלד אין ערשטען יאהר געבוירען א קינד האט נישט געהאט קיין בעגריף אין ווירטשאפט און אין קינדער-ערציהונג. דאס קינד, נישט בעקומענדיג קיין געהעריגע אויפזיכט, איז געווארען און געהאלטען אין איין קרענקען. צווי-שען פאר-פאלק זענען פארגעקומען אפטע קריגערייען און עס האט געהאלטען שוין ביי א גט זיך. דער יונגערמאן איז געקומען אין ביורא און דערצעהלט זיינע צרות. דאס ביורא האט געשיקט צו זיי אין שטוב א ווירטשאפטס-פער-וואלטערין, וועלכע האט דא פערברעכט עטליכע חדשים, געלערנט דער יונגער ווייבעל הלכות ווירטשאפט און בעפלעגט דאס קינד, אזוי, אז אין א פאר וואכען צייט האט זיך עס גוט ערהאלט. מיט דער ארדנונג אין דער הויז-ווירטשאפט האט זיך אומגעקעהרט דער שלום בית און דאס פאר-פאלק האט ווייטער געפיהרט א שטיל עהרליך לעבען.

אין אנ'אנדער פאל האט די פרוי זיך בעקלאגט אין ביורא אויף איהר גרויסער נויט. דער מאן, וואס איז פרי-הער געווען א פערמעגליכער סוחר, האט באנקראטירט און איז אנטלאפען פון דער היים אויס מורא מען זאל איהם נישט ארעסטירען. אויף די שטוב-זאכען איז ארויפגעלעגט אנ'ארעסט, דער ווירט האט אנגעגעבען אויף עקסמיסיע פאר דירה-געלד. זי און די קינדער זענען קראנק געווארען פון אויפרעגונג און נויט. דאס ביורא האט נאכגעפארשט און אלץ האט זיך ארויסגעוויזען פאר ריכ-טיג. האט זי פערשאפט דער נויטבע-דערפטיגער פאמיליע אביסעל געלד אויף הירונג, איז דורכגעקומען מיט'ן ווירט, ער זאל אפהאלטען די עקסמיסיע, האט אפגעגעבען די קינדער אין א היילאנשטאלט און פערזארגט די פרוי מיט א צייטווייליגער ארבייט. אזוי ארום איז די ביורא פערוואנדעלט געווארען אין אנ'אמת'ער הילף.

דאס האמבורגער בעראטונגס-ביורא העלפט אויך ביי פערזארגען די גע-גט'ע פרוי און קינדער און ביי פערטיי-לען פון פערמעגען. וועגען אלץ, וואס עס קומט פאר אין ביורא ווערט נישט געשריבען אין דער פרעסע. אלץ בלייבט צווישען די פיר ווענט פון ביורא און ווערט געהאלטען שטרענג בסוד.

70-טער געבורטס-טאג פון געה. מיניסטער געארג גאטהיין.

בערלין. (י.ט.א.) דעם 15-טען אויגוסט האט געפייערט זיין 70-יעהרי-גען געבורטס-טאג דער פרעזידענט פון פעראיין צו בעקעמפפען דעם אנטיסעמי-טיזם אין דייטשלאנד, דער געוועזענער מיניסטער דר. געארג גאטהיין. דר. גאטהיין איז געווען איינער פון די הויפט-פיהרער פון ליבעראליזם אין דייטשלאנד. זינט 1813 איז ער מיטגליד פון פעראיין צו בעקעמפפען דעם אנטי-סעמיטיזם און זינט 1909 פרעזידענט פון פעראיין. נאך דער רעוואלוציע איז ער אריינגעטרעטען אין די דייטשע דעמא-קראטישע פארטיי און נאך דער שאפונג פון דער ווייטמארער קאנסטיטוציע איז ער אריין אין דער רעגירונג אלס אי-נערן-מיניסטער. דעם קאמף מיט'ן אנטי-סעמיטיזם פיהרט דר. גאטהיין אלס א קאמף, וואס ליגט אין די קולטור-אינ-טערעסען פון דייטשען פאלק.

הויפט-סעקרעטאר פון הילפס-פעראיין דר. ווישני-צער געקומען קיין סאוועט-רוסלאנד.

מאסקווע. (י.ט.א.) דער הויפט-סעקרעטאר פון הילפס-פעראיין פון די דייטשע יודען דר. ווישניצער איז אנ-געקומען קיין מאסקווע. דר. ווישניצער פאהרט ארויס אין די יודישע קאלא-ניעס, ער וועט בעזוכען די קאלאניעס אין כערסאנער, קריוואראגער און שפ-לאכאווער געגענדען ווי אויך די קרימער קאלאניעס און די קאלאניעס פון אדעסער ראיאן. ער האט בדעה אויך צו בעזוכען איניגע שטעט, פון וועלכע די יודען וואנדערען אויס אין די דער-פער.

לאָדזשער יודישע טעקסטיל-אַרבייטער קיין רומעניען.

קוואַליפיצירטע אַרבייטער בעקומען 10 דאָלאַר א וואָך און די"ה.

(ג) צווישען דער לאָדזשער יודישער ווי- קרימטליכער אַרבייטער-בעפעלקערונג האָט אין דער לעצטער צייט, צוליב דעם דויערענדען קריזיס און אַרבייטסלאָזיג- קייט, אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע פער- אומרועהיגונג דער פאַקט, וואָס אַ טייל גרעסערע לאָדזשער טעקסטיל-אינדוסטריע- לער האָבען איבערגעטראַנספּאָרטירט קיין רומע- ניען זייערע פאַבריקען, וועלכע ווערען דורך דער רומענישער רעגירונג שטאַרק אונטערשטיצט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן וואוקס און פערשטאַרקונג פון דער אינדוסטריע אין רומעניען, פיהלט זיך אין די דאָרטיגע אינדוסטריע-שטעדט אַ מאַנגעל אין קוואַ- ליפיצירטע אַרבייטער.

דער דאָזיגער דוחק פיהלען בעזונדערס דערט די לאָדזשער אונטערנעהמער און די- זעניגען. צוליב דעם פאָהרען אַרויס מעהרערע לאָדזשער פאַבריקאַנטען אַרבייטער קיין רומעניען. עס ווערען מיט די לאָדזשער אַרבייטער געשלאָסען קאָנטראַק- טען אויף אַ יאָהר צייט. יעדען קוואַלי- פיצירטען טעקסטיל-אַרבייטער ווערט לויט די אָבמאַכען, פערזיכערט אַ יאָהר אַרבייט בײַ 10 דאָלאַר לויט אַ וואָך. א חוץ דעם ווערען די הינגע אַרבייטער און אַרבייטערינס פערזאָרגט דורך די פאַבּ- ריקאַנטען מיט דירות (2 אַרבייטער 1 צימער) און רייזע-הוצאות, אַרייננערעכ- נעט אויך דעם אויסלענדישען פּאַס און וויזע.

אין משך פון די לעצטע חדשים זענען דורך דעם טעקסטיל-קאָנסאָרציום פון אַמטינגאָ אין לאָדזש אַרויסגעפאָהרען אין די פאַבריקען פון דעם קאָנסאָרציום קיין בוקאַרעשט עטליכע צענדליגע יודישע אַרבייטער און אַרבייטערינס. אויך אַנדע- רע פאַבריקאַנטען האָבען אַרויסגעשיקט דאָרט פיל אַרבייטער בײַ די דערמאָנטע בעדינגונגען. צוליב'ן קריזיס אין לאָדז לאָ- זען זיך די הינגע יודישע אַרבייטער זעהר גערן קיין רומעניען, וואו זיי האָבען די מעגליכקייט דורך עהרליכער אַרבייט צו פערדינען אַ שטיקעל ברויט.

די קראַנקען-קאַסע בעמיהט זיך צו קריגען א בוי-הלואה.

(§) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון דער קראַנקען- קאַסע איז בעשלאָסען געוואָרען די פראַ- גע וועגען בעקומען אַ הלואה אין דער באַנק פאַר מלוכה-ווירטשאַפט, מיט'ן צוועק אויסצובויען אַ ריזיה אַמבולאַטאָ- ריום.

עס איז אויסגעקליבען געוואָרען אַ דעלע- גאַציע צום קאָמיטעט פאַר אויס- בויען די שטאָדט וואָס זאָל אַרומרעדען דעם אופן פון בעקומען די הלואה.

רעכטע און לינקע נ.פ.ר. אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק.

(ב) ווי בעקאַנט איז נאָך די מאַי-גע- שעהענישען פאָרגעקומען אַ שפּאַלטונג אין די רייהען פון נ. פ. ר. און צוזאַמענהאַנג דערמיט איז דער רעכטער נ.פ.ר.-עווע סטעמיפּאַראָווסקי שפּעטליה פערשוואונדען געוואָרען דורכ'ן לינקען נ.פ.ר.-ווער מאַ- טשאַמשיק און מיסבּרויכען.

געקלאָגען איז דער ענין בעטראַכט גע- וואָרען אין פריהערדיגע-געריכט און מאַ- טשאַמשיק איז פערמשפּט געוואָרען צו בעצאָהלען 200 זל. שטראָף און בעצאָה- לען גערייכטס-קאָסטען אָדער א חודש אַרעסט.

3 יאָהר שווערע תפיסה פאַר וועלען אויספיהרען א מאָרד.

(§) געכטען האָט דאָס קרייז-געריכט בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען 3-יעה- ריגען דראָזשקאַרוש, וואָס איז בעשול- דיגט געוואָרען אין וועלען אויספיהרען א מאָרד אויף זיין שכן, א געוויסען מאַ- שיאַן, בעת א מחלוקה. דערלאַנגענדיג איהם מיט א שטעקען איבער'ן קאָפּ, פון וואָס ער האָט א פערבלוטיגטער פערלוי- רען דאָס בעוואוסטזיין. נאָכ'ן אויסהערען א רייה עדות און נאָך דער רעדע פון פּראָקוראָר האָט דאָס געריכט פערמשפּט דעם אָנגעקלאָגטען אויף 3 יאָהר שווע- רע תפיסה און צו פערלירען אלע רעכט.

ווער ווייס?

(§) זעט 2 וואָכען איז אַוועק פון דער היים דער סאַניטאַניצער אַמבולאַטאָריעל דער 21-יעהריגער מישעל זשוואַדזקי, וואָס האָט מיט אַ צייט צוריק דורכגע- מאַכט אַ שלאָף-קראַנקהייט. ווער ס'ווייס עפּעס וועגען איהם ווערט געבעטען צו מעלדען בײַ זשוואַדזקי, לאָדז, קאָס- טשעלנאַ 4.

אַראָפּגעפאַלען פון אַרוסטאַוואַניע.

(:) נעכטען דאָס אויף קילינסקי 123 פּאַסירט אַ שרעקליכער פאַל: דער 17 יעהריגער מאַלער-געהילף איז בײַם אויספאַרבען דאָס הויז אַראָפּ- געפאַלען פון דער לייטער מיט'ן קאָפּ אויפ'ן ברוק.

דער אַרויסגערופענער פּאָגאָטאָוויע- דאָקטאָר האָט נאָכ'ן ערשטילען די ערי- שטע הילף דעם אונגליקליכען און א האָפּענונגסלאָזען צושטאַנד אָבגעפיהרט אין שפּיטאַל.

א שרפה.

(§) נעכטען בײַטאָג האָט אין גוטמאַנ'ס פאַבריק אויף זאַקאָנטנאַ 5 אויסגעבראָ- כען אַ שרפה. עס זענען אַלאַרמירט גע- וואָרען די 1. און 2 סעקציעס פון פייער- ווערונגען, וואָס האָבען נאָך אַ ענערגי- שער אַקציע לאָקאַליזירט דאָס פייער. דער שאָדען בעטראָגט עטליכע טויזענד זלאָטעס.

קויציע פון אַרבייטער טאָר מען נישט נעהמען.

(ב) לויט דער פערטאָרדנונג פון מלוכה- פּרעזידענט, טאָרען די אַרבייטס-געבער נישט נעהמען קיין קויציע פון די אַר- בייטער, צוליב דעם, וואָס לעצטענס מעהרען זיך אַזעלכע פאַלען, דאַרפּט מען וועגען דעם מעלדען דער מאַכט.

זעלבסטמאָרד:

(§) נעכטען איז בענאַנגען זעלבסט- מאָרד דער איינוואוינער פון שיך-געשעפט אויף פּלאַץ קאָשטשעלני 7, דער 31 יעהריגער ש. זדיביצקי, דורך איבער- שניידען זיך די אָדערן פון די הענט.

דער פּאָגאָטאָוויע-דאָקטאָר האָט איהם ערטיילט הילף.

זאַל פילהאַרמאָניע

20 נאַרוטאָוויטשאַ 20

נאָכטראָלען פון די בעליבטע אַמעריקאַנער געסט

אַננאַ און היימאַן יאַקובאָוויטש

פּרעמיערע!!! ענדליך זיך דערוואַרט! פּרעמיערע!!!

דער גרעסטער שלאַגער פון אַמעריקאַ

ערשטע גרויסע אויפפיהרונג אין לאָדז פון היימאַן יאַקובאָוויטש

שבת, 9 אָוונד	זונטאָג, 9 אָוונד	מאָנטאָג, 9 אָוונד	דינסטאָג, 9 אָוונד	מיטוואָך, 9 אָוונד

וועלכע געשפּילט דער לאַנג - ערוואַרטעטער שלאַגער, וועלכער איז געשפּילט געוואָרען אין אַמעריקאַ אַ סך סעזאָנען מיט'ן גרעסטען סוקסעס — — — —

אין 10 בילדער מיט געזאַנג טענץ

די פּוילישע חתונה

פון טאָמאַשעווסקי.

הויפּט-ראָלען:

שיינדעלע—אַננאַ יאַקובאָוויטש.

יאַנקע ציגיינער פידלער—היימאַן יאַקובאָוויטש.

20 נומערן געזאַנג. ■ גרויסער מענער און פרויען כאָר. ■ כאָר געזאַנג פון 12 קליינע יונגלעך. ■ גרויסער דאַמען-באַלעט אונטער דער לייטונג פון לייבאָוויטש. ■ גרויסער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון י. רוביו. איז פּובליקום ווערט געטיילט לעקעך מיט וויין בעם.: פאָראָרטערן אין פריי-קאַרטען זענען שבת און זונטאָג ניט גילטיג.

שבת, דעם 20-טען 3,30 נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען

די גרינע כלה

מיט געזאַנג און טענץ אין 4 אַקטען פון סיגאַל רעזשי. ה. יאַקובאָוויטש

הויפּט-ראָלען: גאָלדעלע—אַ. יאַקובאָוויטש, זעליג—ה. יאַקובאָוויטש.

ס'נעמט אָנטייל: אסתר זעוויקינא און ישראל בירנבוים (פון ריגא) פרויען: בעזשאַן מאַכאַראַוויטש, פּאָדרעמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאַליאַנסקי און צווייג. דעשעפּטס-פיהרער: בעזמאַן. בינע-לייטער: מאַכאַראָווסקי.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין קאַסע.

אומזיסטע קאָנצערטען אין די שטאָטישע פּאַרקען.

(:) לויט דער איניציאַטיווע פון די הינגע מיליטערישע פּאָליציי-אָרגאַנען, ווערן אין די הינגע שטאָטישע פּאַרקען איינגעאָר- דענט אומזיסטע קאָנצערטען און וועלכע ס'וועלען זיך בעטייליגען די מיליטערישע און פּאָליציי אָרקעסטער'ס. די אומזיס- טע קאָנצערטען וועלען פּאָרקומען אין די פּאַרקען: סטאַשיץ, שיענקעוויטש און אין פּאָניאַטאָווסקי.

היינט פון 5 ביז זעקס אוהגער ווערען געגעבען די ערשטע קאָנצערטען אין פּאָ- ניאַטאָווסקי און אין סטאַשיץ-פּאַרק.

עס איז ווינשענסווערט, אז די מיטגליד- זאָלען קומען מיט די קינדער אין די פּאַר- קען, וואו זיי וועלען געניסען פון פרישע לופט און אָנגענעהמער מוזיק.

לאָדזשער כראָניק.

שול-יאָהר

אנהויב דעם 1. סעפּטעמבער.

(ס) אין די מיטעל- און פאָלקס-שולען הויבט זיך אָן דאָס נייע שול-יאָהר דעם 1-טען סעפּטעמבער.

מאַטינעע פאַר האַנדווערקער פון אַמעריקאַנער קרובים.

שמואל ווייסבלום און חיים ווערען געבעטען זיך צו מעלדען אין ביוראָ פון "אָרט" וואָלטשאַנסקאַ 27 וועגען מאַ- טינעען פון זייערע קרובים אין אַמעריקאַ.

נאָכ'-דיזשור אין די אַפּטייקען

(§) היינט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּ- טייקען: פּאַוולאָוויטש, פּיאָטרקאָווער 307, האַמבורגער, גלאָוונאַ 50, גלינסאַ- סקי, נאַרוטאָוויטשאַ 4, סטוקאָווסקי, קאָ- פּערניקאַ 26, פּאַרטאָווע, פּאָטאָרסקאַ 10, פּאַמיש, פּלאַץ-קאָשטשעלני 10.

וועגען אונטערשטיצונגען פאַר גייסטיגע אַרבייטסלאָזע.

דעם 31. ענדיגט זיך דער טערמין פון צושטעלען דאָקומענטען.

(ב) דעם 31. אויגוסט ענדיגט זיך דער טערמין, אין וועלכען די גייסטיגע אַר- בייטסלאָזע דאַרפען צושטעלען דאָקומענ- טען, אז זיי האָבען רעכט צו געניסען פון אונטערשטיצונגען. די יעניגע, וואָס וועלען די נויטווענדיגע דאָקומענטען נישט צושטעלען, וועלען פערלירען דאָס רעכט צו געניסען פון די אונטערשטי- צונגען.

—0—

געבעקס צו נייע פּרייזען.

(פּ) פון היינט אָן זענען אין לאָדז פעסטגעשטעלט פאָלגענדע פּרייזען פאַר געבעקס: ווייצען-מעהל 1. סאָרט 88 גר. קאָרן-ברויט 65 גר. ראָזשאָווע — 50 גר. זעמעל א קילאָ 125. פאַר געהעק- טע ווייסערע פּרייזען וועט מען בעשטראָפען ווערען מיט 6 וואָכען אַרעסט אָדער פון 10 טויזענד זל. געלד-שטראָף.

ווי אַזוי די טעקסטיל-אינדוסטריע וויל זיך פערהיטען פון באַנקראָטען.

(ע) אין משך פון די לעצטע טעג זע- נען אָבגעהאַלטען געוואָרען א רייה קאָנ- פערענצען בײַ די פאָרשטעהער פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע, כדי דער פראַגע וועגען איינשטעלען איינהייטליכע קויפס- פּרייזען, צוליב די אָפטע פּראָטעסטען און באַנקראָטען.

אין דער דיסקוסיע איז אָנגעוויזען גע- וואָרען, אז וועקסלען דאַרפען זיין אויסגעשטעלט ווערען אויף אַ טערמין פון 2 חדשים אָדער 70 טעג און דאָס פון פירמעס, וועל- כע מען קען נעטרויען א.אַ. און טייל פון דער פירמע פון נערעכט ווערען דורך קאַ- סע.

וויפיל שטייערן צאָהלט מען אין לאָדז?

(אַ ביסעל סטאַטיסטיק):

(ג) צולב חסיך פון אונזער געלטונגען איבערדריקט וועגען דער גרויס פון דער בעפעלקערונג אין לאָדז פון פאַר העכער 100 יאָהר צוריק, — ווילען מיר בעקענען אונזערע לעזער מיט אַנדערע ווילטיגע פאַקטען פון די לעצטע פון דער הינגער בע- פעלקערונג.

וויפיל שטייערן צאָהלט מען אין לאָדז?

אין יאָהר 1913 איז אויף יעדען איינ- ציגען קאָפּ פון דער לאָדזשער בעפעלקע- רונג אויסגעפאַלען שטייערן בעטרעפענט אין זלאָטעס 6 זלאָטעס און 36 גראָשען. אין 1919. יאָהר — 3 זלאָטעס מיט 65 גראָשען, אין 1921. יאָהר — 2 זל. מיט 18 גראָשען, אין 1922. יאָהר — 5 זלאָ- טעס מיט 9 גראָשען, אין 1923 — 5 זלאָטעס מיט 35 גראָשען. אין 1924 ווערט דאָס שטייער-סוכטעס אַזוי אויפ- געשרויפט, אַז אויף יעדען קאָפּ אין לאָדז צאָהלט אויס שטייערן אויף א סומע פון 21 זל. מיט 40 גראָשען.

וויפיל עלעקטרישען שטראָם פערנוצט לאָדז?

מיר האָבען דאָ א טאַבעלע פון דער פערוואַלטונג פון עלעקטרישען שטראָם פאַר די יאָהרען 1909 ביז 1924. די טאַ- בעלע אילוסטרירט די ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע, וואָס איז די הויפּט- קאָנסומענטין פון עלעקטרישען שטראָם.

אין 1909 זענען פערוועגרעס געווא- רען אין לאָדז 14 מיליאָן קילאָוואַטס, אין 1910 — 21 מיליאָן, אין 1911 יאָהר — 29 מיליאָן קילאָוואַטס, אין 1912 יאָהר — 35 מיליאָן, אין 1913 יאָהר — 43 מיליאָן, אין 1914 יאָהר איז דער געבראַוך פון עלעקטרישען שטראָם בעדייטענד גע- פאַלען, נעמליך, אויף 33 מיליאָן קילאָ- וואַטס, אין 1915 — נאָך ווייטער — 17 מיליאָן. און אַזוי ווערט עס פּאָדר ווייטער: אין 1916 יאָהר פערנוצט לאָדז נאָר 13 מיליאָן קילאָוואַטס, אין 1917 יאָהר — 11 מיליאָן.

אין יאָהר 1918 הויבט אָן אַ אויפ- לעבונג אין דער לאָדזשער אינדוסטריע. עס ווערט שוין פערנוצט מעהר שטראָם ווי אין די מלחמה-יאָהרען. אין 1918 איז שוין פערוועגרעם געוואָרען 12 מיל אָן קי- לאָוואַטס, אין 1919 — 20 מיליאָן, אין 1921 45 מיליאָן אין 1922 — די גרע- סטע צאָהל, האָט דערגרייכט 58 מי- ליאָן קילאָוואַטס. זייט די מלחמה-יאָהרען; און אין 1924 יאָהר פערנוצט געוואָרען צום ווינצינגסטען — 39 מיליאָן קילאָוואַטס.

ווי אַפט געהט מען אין לאָדז אין טעאַטער און קינאָ?

צום סוף פון אונזער איבערבליק איז כדאַי צו ברענגען אַ קליינע טאַבעלע פון די בעזוכען אין די לאָדזשער טעאַטערן און קינאָס:

אין 1919 זענען אין די הינגע טעאַ- טערן געווען 110, 559 בעזוכער, אין די קינאָ'ס — 1628269 בעזוכער; אין 1920 אין די טעאַטערן — 453,204 בעזוכער, אין די קינאָ'ס — 2400184 בעזוכער; אין 1921 אין די טעאַטערן 293205, אין די קינאָ'ס 2580,191 בעזוכער; אין 1922 אין די טעאַטערן 236,774, אין די קינאָ'ס — 2410,420 בעזוכער; אין 1923 אין די טעאַטערן 312,903 און אין די קינאָ'ס א רעקאָרד-צאָהל, נעמליך: 3042,865 בעזוכער, אין 1924 אין די טעאַטערן 346,797, אין די קינאָ'ס — 2608.635 בעזוכער. די ציפערן פון די יאָהרען 1925 און 1926 זענען נאָך נישט פּובליצירט.

ווי עס איז אלזא צו זעהען האָבען אונזערע לאָדזשער מעהר ליב דעם צייט- פערטרייב בײַ די שפּאַנענדע און סענסאַ- ציאָנעלע דראַמען אין די קינאָ'ס, איידער דעם קונסט-גענוס פון טעאַטער.

נומערירטע לאַמטערנס.

(§) די מאַכט האָט פעראָרדנעט, אַז אויך בײַ די ריקמען פון דער הויזער מו- זען די נומערירטע לאַמטערנס זיין אָנ- געצונדען אין אָוונט. פאַר נישט אָפּ- היטען די פעראָרדנונג — אַ אַדמיני- סטראַטיווע שטראָף.

די עפענטליכע מיינונג.

פרעע טריבונע פאר ארטיקלען, בריף און רעדאקציע און בעמערקונגען, וואס האבען א געזעלשאפטליכען אינטערעס, פאר וועלכע די רעדאקציע נעהמט נישט איבער די פעראנטווארטליכקייט.

חשוב'ע רעדאקציע!

מיר בעטען אונז געבען פלאץ פאר פאלגענדע שורות:

אין איינער צייטונג פון 7-טען ד. ח. איז פארהאן א נאטיץ וועגען דער מע-שעקינט פון פרוי ראזמאן קרעדאווא, וואס שטימט לויט א נזער מיינונג ניט מיט דער ווירקליכקייט.

מיר ווייסען פיל פאקטען בעת די דער מאגמע פרוי ראזמאן האט ארויסגעווי-זען פיל אויפאפערונג פאר די שול-קינ-דער אהן אונטערשיד צו זאגען דאס יי-דישע אדער קריסטליכע.

מיר האבען, למשל, געזעהען, ווי פרוי ראזמאן קרעדאווא האט דעם 9 אויגוסט נעת'ן צופיהרען די קינדער פון באלו-טער מארק, בעמערקט שטעהען א גרופע יודישע קינדער, וואס האבען אין טראמ-וויי-וואגאן נישט געקאנט אריין. זי האט דאן טעלעפאנירט אין דער טראמ-וויי-דירעקציע נאך א ספעציעלען וואגאן און די 74 יודישע קינדער אבגעפיהרט מיט'ן טראמוויי, חנם לויט'ן קאמאנט ווערט א וואגאן געגעבען נאר פאר א צאהל פון 120 קינדער.

אונז זענען אויך בעקאנט פאקטען, ווען יודישע קינדער האבען קיין צעטעלט ניט געהאט, האט זי זיי מיטגענומען אויף די קאלאניעס, בעזארגט מיט עסען א. א.

מיט כבוד
פעליקס סוויעטאשקא
קאראל קאן
זיגמונט אבראמאוויטש

שוידערליכער זעלבסטמארד אויפ'ן זגערזשער גאס.

(נ) אויף זגערזשער גאס האט עהרער-נעכטען פאסירט א שוידערליך א נגליק וואס האט ארויסגערופען גרויס צער און אויפרעגונג צווישען דער בעפעלקערונג פון יענער געגענד.

דער טראמוויי נומער 11, וועלכער געהט פון באלוטער מארק קיין לאגיעוו, האט דינסטאג האלב 11 אויף דער נאכט אויף זגערזשער גאס צווישען די נומערן 40 און 38 איבערגעפאהרען א מענש. דער יונגער מענש, וואס האבען בייגע-וואוינט דאס א נגליק האבען ארומגערינ-גלט דעם טראמוויי און מיט געשרייען בעפאלען דעם מאטאר-פיהרער, פארוואס ער האט נישט געקלונגען. דער אונטערמער מענשליכע פליצעס און העבר האבען דאן מיט אלע קרעפטען אונטערגעהויבען דעם טראמוויי-וואגאן און פון אונטער די רעדער אפגעראטעוועט א שוידערליך-צו-בלוטיגטען מענש אין א גוססן צושטאנד.

א גרופע מאנטשילען האבען דעם אי-בערגעפאהרענעם ארויינגעטראגען א.ז טוי ער פון זגערזשער 38, וואו מען האט איהם געוואלט ראטעווען. דער געגנער כאפ איז געווען איינגעטונקט און בלוט און די ברוסט איז געווען איינגעקוועטשט. עס איז אלארמירט געווארען די פאגאטאוויע. אינצווישען איז אנגעקומען פאליציי, וועלכע האט וועגען דעם פאל צו-גויפגעשטעלט א פראטאקאל.

די פאגאטאוויע האט דעם קרבן פון טראמוויי-אונגליק אבגעפיהרט אין שפי-טאל אויף דרעוונאווסקא, און א האפ-נונגסלאזען צושטאנד.

ביים פערוואונדעטען האט מען קיין דאקומענטען נישט געפונען. ער איז א קריסט, אין עלטער פון לערך 28 יאהר.

ווי א טייל דורכגעהער, וועלכע הא-בען בייגעוואוינט דעם שוידערליכען פאל דערציילען, זאל דער שווער-פערוואונ-דעטער זיך אליין האבען אונטערגע-ווארפען אונטער די רעדער פון טראמוויי. אנדערע ווידער ערקלערען, אז ער איז געווען שיכור און ער איז אנגעשטאפלען אויף די שינעס האט, ווען דער טראמ-וויי איז געווען גאנצנס נעבען איהם. עס איז אבער ווארשיינליכער דער פאקט, אז מען האט דא צו טון מיט א שוידער-ליכען זעלבסטמארד, ווייל דער קרבן האט ספעציעל אויסגעזוכט א מינוט ארום, כדי מען זאל איהם נישט בעמערקען ביים אויספיהרען זיין פלאן.

א שטרייק אין ריכטער'ס פאבריק

צוליב'ן בעזייטיגען 56 ארבייטער.

(ב) מיט צוויי וואכען צוריק האט די פערוואלטונג פון ריכטער'ס פאבריק גע-קינדיגט אלע ארבייטער. נאכ'ן קינדי-גונגס-טערמין זאגען מרוב ארבייטער ווי-דער צוגענומען געווארען צו דער ארבייט מיט'ן אויסנאהם פון 56 פערזאן, פאב-ריקס-דעלעגאטען און טעטיגע מ.ער, וואס זאגען פעזייטיגט געווארען פון דער ארבייט.

נעכטען האבען זיך די בעזייטיגטע ארבייטער מיט'ן ליטער פון קלאסען-פערבאנד ה' וואלטשאק בראש געווענדעט צו דער פאבריקס-דירעקציע וועגען אב-האלטען א קאנפערענץ. די דירעקציע האט אבער בלויז געוואלט קאנפערירען מיט ה' וואלטשאק און נישט מיט די אנ-דערע. די ארבייטער זאגען דערויף נישט איינגעגאנגען און זיך געווענדעט צום ארבייטס-אינספעקטאר.

צוליב דעם וואס די אונטערהאנדלונג ביים ארבייטס-אינספעקטאר איז געבליבען אהן רעזולטאט, האבען די ארבייטער צו-נויפגערופען א אלגעמיינע פערזאמלונג, אויף וועלכער ס'איז בעשלאסען געווא-רען צו ערקלערען א שטרייק, ביז מ'וועט צונעמען צו דער ארבייט די בעזייטיגטע ארבייטער.

נייער פאהר-פלאן!

פון 15 מאי 1927 ביז'ן סעפטעמבער.

לאדז—פאבריקס-וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
ווארשע (בימנאכט)	1.40	קאלושקי (בימנאכט)	1.55
ווארשע (שנעל-צוג)	7,50	ווארשע	4.40
קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)	9.05	קאלושקי	7.21
טארנאבושעג (דורך גאלקיבעק—סלעטשיני)	9.30	קאלושקי	8.15
קאלושקי (פון 1 יוני—1 סעפט.)	10.35	טשענסטאכאו	9.35
קאלושקי	11.50	ווארשע	10.40
ווארשע	14.25	קאלושקי (פון 1 יוני—15 סעפט.)	12.35
ווארשע	15.20	סקארזשיסקא	13.25
טשענסטאכאו	16.25	ווארשע	14.40
קאלושקי	18.05	ווארשע	16.33
ווארשע (שנעל-צוג)	18.55	טארנאבושעג	19.55
סקארזשיסקא	19.10	קאלושקי	20.25
ווארשע	20.10	קאלושקי	22.15
קאלושקי	23.45	ווארשע (שנעל-צוג)	22.45
		קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)	23.20

לאדז—קאלישער וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
אסטראווע (בימנאכט)	2.01	ווארשע (בימנאכט)	1.46
ווארשע	3.14	אסטראווע	2.59
ווארשע (שנעל-צוג)	6.41	פאריז—בערלין (שנעל-צוג)	6.33
ווארשע	7.14	קראקע	6.18
פויזען	8.00	פויזען	6.59
קאלושקי	8.10	לאוויטש	7.43
קוטנא	9.08	קוטנא	8.43
פויזען	12.57	אסטראווע	8.53
בערלין—פאריז (לוקסוס)	13.04	ווארשע	10.39
ווארשע	13.15	לעמבערג	10.40
ווארשע	13,47	ווארשע (לוקסוס, מאנטאג, מיט-וואך, פרייטאג)	11.58
קוטנא	14.10	ווארשע	12.44
לעמבערג (דורך סקארזשיסקא)	15.26	פויזען	13.32
שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	16.40	קוטנא	13,45
ווארשע (לוקסוס, מאנטאג, מיט-וואך, פרייטאג)	11.58	קאלושקי	18.05
אסטראווע	18.35	פויזען	18.40
לאוויטש	19.38	פאריז—בערלין (לוקסוס)	19.05
קוטנא—דאנציג	20.15	קוטנא	20.13
קראקע (דורך ראקישקין)	20.35	ווארשע	21.43
פויזען	21,58	קוטנא	22.05
בערלין—פאריז (שנעל-צוג)	23.14	שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	22.10
קוטנא	23.58	ווארשע (שנעל צוג)	23 06

FOX
Płatki mydlane 80%
צו האשען אלע דעליקאטע געוועבען.
ד. טשוויקליצער, קאטאוויץ, 3-טער מאי 18.
דאמף זייפ-פאבריק.
Skład fabryczny: ŁÓDŹ, Piotrkowska 121, tel. 47-77
Przedstawiciel Ignacy Kuczyński.

אין דער צייט פון
15. ציונ. קאנגרעס אין באזעל
וועט ערשיינען טעגליך (30/8–15/9) די
Kongress-Zeitung
אין א גרויסען פארמאט, וועגיגסטענס 8 זייטען טעג-ליך, וועלכע וועט ענטהאלטען סטענאגראפישע אויס-פיהרליכע בעריכטען פון קאנגרעס-פערהאנדלונגען און רעדעס. די צייטונג וועט גע'שיקט ווערען דורך דער לופט-פאסט און וועט ערהאלטען ווערען מיט דער גרעסטער שנעלקייט.
פרייז פאר דער גאנצער קאנגרעס-אויסגאבע (12 נומערן) בלויז 7 זל. (איינשליסליך פארטא - שפעזען).
אבאנירען אין לאדז און אין דער סביבה קען מען אין ... צ ... (צעגעלניאנא 4), טעלעפאן 27-98.

8½ מארגען לאנד
מיט 2 ווילעס און זומער-וואוינונגען אין זשאקאוויטש צוליב צווייטע פרייוווילליג פון זאפארט צו פערקויפען.
ל. לאקס, זגערזשער 38.

אכטונג, צייטונגס-פערשרייבער!
שבת דעם 20.8 פינקטליך 7 א זייגער אוונד קומט פאר אנ'אויסטער-געוועהנליכע פערזאמלונג אין פעראיינס-לאקאל פיעטריקאווער 66 מיט פאלגענדען וויכטיגען טאג-ארדנונג: 1) צוליב וואס ווערט געווערן די יעצטיגע פערזאמלונג? 2) געמיינזאם זוכען אנ'אויסוועג צו רעפארמירן דעם טעראיין אין אוועקשטעלן אויף פעסטע יסודות. 3) שאפן א מעגליכקייט צו בע-זייטיגען די ביז-איצטיגע סכסוכים וואס הערשען אין אונזערע רייהען, וואס דאס האט שוין געשאפען א כאאס און בעדראהט די עקזיסטענץ פון אונזער פאראיין. — צוליב דער וויכטיגקייט פון טאג-ארדנונג ווערען די חברים געבעטען צאהלרייך צו ערשיינען, ח"ל אין פאל פון ווייטערע אפאטיע מצד די חברים צו דער יעצטיגער פערזאמלונג וועט די פערוואל-טונג זיין געצוואונגען צו ציהען די ווייטערע געהענדבטע קאנסעקווענצען.
מיט אכטונג די פערוואלטונג.

Dr Feliks Bornstein
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליסט: אקושער און פרויען-קראנק
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

Dr H. Spira-Bornsteinowa
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליסט: אקושער און פרויען-קראנק
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

פאר 12 זל.
לערנט איהר אויס
טאנצען
פאר אנפאנגער הייבט זיך אן דער קורס דעם 3-טען פון יעדען חודש.
איינשרייבונגען אין דער טאנץ-שולע
פאלודניאווא 10.
מיט אכטונג ד. פרידהאלד.

א פעהיגער יונגערמאן
בעקאנט אין דער גאלאנטעריע-בראנזשע מיט גוטע רעקאמענדאציעס זוכט א פאסטען געגען א קליינעם געהאלט, עס קען אויך זיין אין אנ-דערע בראנזשע. אפערטען אבצוגעבען אין דער אדמינ. פון דער צייטונג אונטער „פעהיגער".

זאוואדזקא 30,
גוט און ביליג!
[illegible]

8-טונג!
דאס
לאדזער
טאגעבלאט
בעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פרי
אין אלע באהן-קיאסקען פון
„רוך"
(„Ruch")

צו שמרייכען פוסבאדען, פענסטער און טי-רען און די בעסטע איל און לאק-פארב
„ALBALIN"
האט מען ביליגסט שנעל צו בעקומען נאר בייא
KOSEL i S-ka
הויפט-לאגער
פיעטריקאווער 8, טעל. 11-21
פיליע: פיעטריקאווער 98,
טעל. 15-62.

וכי המכור ממכור לעמיתך
או קנה מיד עמיתך,
און טאמער וועט דיך דיין חבר אפנארען, זאלסטו קומען צו לויפען אין דעם בירא פיעטרי. ל. דורכגאנג (זאכאדניא 52) ווערט לויט'ן איסטאן גערייסנסטע ערלע-דיגט אלערליי ביזנעס. קלאוזולעס זא-בעזיפעסטיגונגען אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אד-וואלאניעס, רעקורסען,— וועגען קאנ-צעסיעס, פעסער אין קאמיסאר.-זשאנדא-מעריעס אין אלע פאליציי-בעצירקען, שות-פות-אקטען, סטאטוטען, אמטע אינטערציזיעס, אמטע דארא-וויזנעס, מארגע ספראטעס' וכו' אויף איבערזעצונג אין אלע שפראכען.
שנעל, ריעל און ביליג!
מיט אכטונג י. מאנעלא רעכטסקאנסולענט
פיעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

רוילסטו, אז דיין קינד זאל קענען לשון-הקודש אין ווארט און שריפט? ווילסטו אז דיין קינד זאל קענען תנ"ך, אויך חומש רש"י? ווילסטו, אז דיין קינד זאל שרייבען לשון-קודש אהן שגיאות? דאן דינג איהם אן ביים לעהרער:
א. אייקין, קאנסטאנטינער-גאס 23, פראנט.
פרייז שפאט ביליג. נור 10 גילדען א מאנאט.
ערפאלג גאראנטירט.

ראדיגער ה
ל. בערמאן
וואוינט אויף זאוואדזקא 19,
פראנט 1-טער שטאק.
נעמט אן שילער פון 12—2 און פון 4—6.

ד"ר גערוואלד!
וואס טוט מען צו שוחים פון די פיס!
וואלט איהר פטור ווערען פון שוחים פון די פיס און פון שלעכטען ריח, — לויפט געשווינד צו דעם צייטונגס-פערקויפער פיעטריקאווער 21 און קויפט דעם אמת'ן בעוואוסטען פראשעק רעדיקאל. מען בעקומט אויך דארט א זעהר גוט מיטעל צו וואנצען און צו הערים. געדענקט גוט דעם אדרעס פ' . 01 ביי ווינער.

וויכטיג פאר דאמען!
נאר פאר 2.50 זל.
מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-הוטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטסטע היטע איבער-ארבייטע איך אויף נייגעליך נייע. געדענקט די אדרעס: זאוואדזקא 23
אין הויף, 2-טען שטאנגע, לינקס פארטער.
בעים. מאכט איך שיפאן-וועלור-כאפ-בעט און פילץ-היטע אין אין פארבען און פארבען אין פאנס ר אויפפיהרונג. דער פרייז איז גאר אויף א קורצער צייט.
נאר פאר 7 זל.
„TOBA"

Wyższe Gimnazjum Humanistyczne Męskie
I. Kacenelsona
Cegielniana 28, Telefon 51-79.
עס ווערען אנגענומען שילער אין אלע קלאסען. קינדער פון 6 יאהר ווערען אנגענומען אהן עקזאמענס.
פאר שילער (אבסאלווענטען) פון פאלקסשולען וועלען געמאכט ווערען גענויסע פערלייכטערונגען ביים אנגעמען זיי אין 4-טען און 5-טען קלאס.
אין דער ערשטער העברעאישער פרעבעל-שולע (לויט דעם נייעסטען ענטוויקלונגס-סיסטעם) ווערען אנגענומען קינדער פון 4 יאהר אן.
ביים איינשרייבען די שילער דארפען בייגעלייגט ווערען א מעטריקע און א פאקען-שיין.
די קאנצעלאריע איז טעטיג טעגליך פון 10—1 פריה און פון 4—6 נ.מ.
די דירעקציע.

—אלע יודען—
ערלעדיגען זייערע רעכטס-קאנסולטאנטען-ארבייטען אינם לאנגיעהריגען קאמפעטענטען-ביורא
זינגער, זאכאדניא 36
פראנט, פארטער.

אדערט איבעראל
נאר פאטענטירטע
פעלד-בעטען
פערזעהען מיט דער פאבריקס-מארקע
Palma-Patent
פאר וועלכען מיר גאראנטירען.
אויך שטעהט אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך, הויכע קינ-דער-בענקעלעך, שאטקאנדע און געבעטע מאטראצען.
ביליגסטע פרייזען! רעעלסטע בעהאנדלונג
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85.

לעזט און אבאנירט דאס
„לאדזער טאגעבלאט"

אבאנעמענטס-פרייז: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר.
אנאנסען-פרייז: פאר א מיליטעטער-שורה פאר'ן טעקסט 16 גר., פרייטאג 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פרייטאג 60 גר., גאנצ'ן טעקסט 12 גר. פרייטאג 1. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער. אויסער דער שטאט—מיט 50% טייערער. פון די פרייזען ווערען ניט ארויסגעגעבען קיין רעבאט.
Redaktor wydawca E. Hamburski.
Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 16